

2/2015

Kurs na pracę

Spacer po szklanych biurowcach

Inteligentne Specjalizacje Pomorza
Pomorski Dzień Przedsiębiorczości

Spis treści

3 Słowo wstępne	11 Elektroniczne usługi urzędu	16 Pomorski Dzień Przedsiębiorczości – wiedza i doświadczenie na wyciągnięcie ręki
4 Spacer po szklanych biurowcach	12 Warto rozmawiać o dobrych praktykach	18 Przedsiębiorczość w praktyce
9 Pomorska mobilność w nowej odsłonie	14 Nauczycielu nie jesteś sam	
10 Inteligentne specjalizacje	15 Miliony z funduszy europejskich dla Pomorzan	

Pobierz przez smartfon lub tablet archiwalne numery „Kursu na Pracę”

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W GDAŃSKU
Partner w rozwoju. WUP. Pomorze

**JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku jest instytucją realizującą zadania Województwa Pomorskiego w zakresie kreowania polityki rynku pracy, inicjowania i wspierania skutecznych rozwiązań promujących aktywność zawodową mieszkańców Pomorza.

WYDAWCA

Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku
ul. Podwale Przedmiejskie 30
80-824 Gdańsk

REDAKCJA

ul. Podwale Przedmiejskie 30
80-824 Gdańsk
tel. 58 326 48 63, 58 326 48 42
e-mail: wup@wup.gdansk.pl
www.wup.gdansk.pl

Wersja elektroniczna dostępna na stronie:
www.wup.gdansk.pl/publikacje

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania
i adiestacji tekstów oraz zmiany ich tytułów.

Egzemplarz bezpłatny
Wydanie zamknięto:
9 grudnia 2015

Projekt graficzny i skład:
Pracownia Register

Fotografie:
Archiwum WUP
oraz Fotolia.com
Archiwum ARP

Zdjęcie na okładce:
Agnieszka Katka

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce drugi w tym roku numer „Kursu na pracę”, w którym poruszamy szeroką tematykę dotyczącą pomorskiego rynku pracy.

W tym numerze pokazujemy branżę usług wspólnych dla biznesu i outsourcing usług biznesowych – niezwykle dynamicznie rozwijające się w naszym województwie. Wyjaśniamy co kryje się pod powszechnie używanymi pojęciami BPO/SSC, dlaczego właśnie Pomorze stało się tak atrakcyjne dla inwestorów i jak pracuje się w szklanych biurowcach.

Kolejnym ważnym tematem są Inteligentne Specjalizacje Pomorza, które zostały zidentyfikowane w tym roku. Przedsięwzięcia wpisujące się w inteligentne specjalizacje będą mogły uzyskać preferencje w dostępie dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego.

W biuletynie przedstawiamy relację z Seminarium Dobrych Praktyk Publicznych Służb Zatrudnienia, pokazując wybrane projekty powiatowych urzędów pracy oraz opisujemy Pomorski Dzień Przedsiębiorczości, którego główne obchody miały miejsce w Kościerzynie.

Zapraszamy do lektury

Joanna Witkowska

p.o. dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

Barbara Kuklińska

SPACER PO SZKLANYCH BIUROWCACH

Branża usług wspólnych dla biznesu i outsourcing usług biznesowych legitymujące się enigmatycznymi skrótami BPO/SSC to sektor, którego niezwykle szybki rozwój mieszkańcy Pomorza, zwłaszcza Trójmiasta, mogą obserwować na co dzień. Nowoczesne biurowce, których najwięcej zlokalizowanych jest w gdańskiej dzielnicy Przymorze i w Gdyni, rosną jak grzyby po deszczu. Można powiedzieć, że wyrasta nam nasze małe, trójmiejskie city, typowe dla wielkich światowych stolic biznesu. Mieszkańcy Trójmiasta często zastanawiają się, jaki rodzaj prac wykonują pracownicy szklanych biurowców i cóż takiego kryje się pod skrótami BPO/SSC.

fot. Archiwum ARP

Business Process Outsourcing to świadczenie usług na rzecz firm zewnętrznych. Około 20 lat temu pierwsze międzynarodowe korporacje stwierdziły, że zlecenie pewnych usług jak np. prowadzenie księgowości, rekrutowanie pracowników, telemarketing, usługi kadrowe firmom zewnętrznym, jest znacznie tańsze niż zatrudnianie pracowników na etat. Firmy stosujące model BPO rezygnują z ww. procesów w ramach swoich struktur i zakupują je u wyspecjalizowanych zewnętrznych usługodawców, często zlokalizowanych w innych krajach, a wręcz na innych kontynentach.

Z kolei SSC, czyli Shared Services Centers to inaczej centra usług wspólnych. Są to wydzielone ośrodki usługowe pracujące na zlecenie macierzystej organizacji, którą na ogół jest międzynarodowy koncern posiadający oddziały w wielu

państwach. Mamy tu więc do czynienia ze swego rodzaju outsourcingiem w ramach tej samej korporacji, która decyduje, by zamiast powielania działów IT we wszystkich krajach, stworzyć jedno własne centrum IT – na przykład w Polsce. Będzie ono obsługiwać wszystkie oddziały firmy na całym świecie. Różnica w stosunku do BPO polega więc na tym, że firma nie zdaje się na zewnętrznego dostawcę, lecz zamawia pewne usługi w swoim zagranicznym centrum usług.

BPO i SSC łączy idea skupienia w jednym miejscu wszystkich możliwych procesów, które nie są główną istotą działania firmy, zunifikowanie ich nie tylko by obniżyć koszty prowadzenia firmy, ale też by mieć nad nimi lepszą kontrolę.

Taki trend w Polsce zauważono około 2000 roku. Pierwsze centra powstawały oczywiście w Warszawie, tuż za nią upla-

sowały się Kraków i Wrocław. Trójmiasto długo pozostawało nieatrakcyjne dla inwestorów, ze względu na niewielką ilość powierzchni biurowych. Dopiero w 2007 dwie firmy deweloperskie: Allcon i Tours podjęły ryzyko wybudowania nowoczesnych biurowców, które spełniałyby wymagania zagranicznych inwestorów. Tak powstały: Łużycka Office Park i Arkońska Business Park. Powierzchnie zostały wynajęte jeszcze zanim budynki zostały oddane do użytku. Ponieważ przedsięwzięcie odniosło sukces, otworzyło to furtkę do działania kolejnym deweloperom. W 2013 roku, podczas gali Poland Outsourcing & Shared Services Awards Gala, Trójmiasto otrzymało prestiżowy tytuł „Best City of the Year” dla sektora BPO/SSC. Wyprzedziło tym samym inne nominowane metropolie: Kraków, Wrocław i Poznań. //

Pomorskie otwarte dla inwestorów

fol. Archiwum UMWP

Branża usług wspólnych na Pomorzu rozwija się bardzo dynamicznie. Sprzyja temu kilka ważnych czynników. Po pierwsze jest to lokalizacja: bliskość morza, lotnisko, coraz lepsza sieć połączeń lokalnych. W centra usług zainwestowały dotychczas przede wszystkim firmy amerykańskie, ale znaczącym graczem są też firmy skandynawskie, francuskie, irlandzkie czy niemieckie. Na coraz więk-

sze zainteresowanie Pomorzem, a zwłaszcza Trójmiastem, firm skandynawskich wpływa m.in. najbardziej rozbudowana w Polsce siatka połączeń lotniczych ze Skandynawią.

Inwestorzy doceniają kapitał ludzki trójmiejskiej metropolii i całego regionu. Wyróżniającą nas cechą jest duża grupa studentów i absolwentów wyższych uczelni posługujących się biegle językami

pożądanymi przez pracodawców: skandynawskimi i niemieckim. 59 proc. z osób znających w Polsce języki skandynawskie mieszka w Pomorskiem dzięki obecności wydziału Skandynawistyki na Uniwersytecie Gdańskim!

Kolejnym atutem Pomorza jest rozwój infrastruktury biurowej. Co roku w województwie sukcesywnie przybywa nowoczesnej przestrzeni biurowo – laboratoryjnej. Największe pomorskie parki naukowo-technologiczne powstały na terenie Gdyni, Gdańska, Kwidzyna i Słupska. Są to miejsca, w których stymulowany jest rozwój innowacyjnych pomysłów oraz oferowane jest wsparcie w komercjalizacji rozwiązań. Wymieniając atuty Pomorza nie wolno zapomnieć również o jakości życia. Pomorskie to wyjątkowe miejsce na mapie Polski. Bliskość morza, piękno Pojezierza Kaszubskiego, a także atrakcyjność miast, bogata oferta kulturalna, turystyczna, rozrywkowa czy sportowa, znaczące ośrodki naukowe i edukacyjne sprawiają, że Pomorze jest niezwykle atrakcyjnym miejscem do mieszkania, nauki i pracy. //

Mieczysław Struk,
Marszałek Województwa Pomorskiego

Pod skrzydłami Invest in Pomerania

W 2011 zakończono prace nad analizą atrakcyjności inwestycyjnej województwa pomorskiego. Przebadane zostały zasoby regionu, potencjały wzrostu i przepływy inwestycji. W wyniku badania powstała lista rekomendacji i wyłoniono branże priorytetowe dla regionu. Jedną z nich był właśnie sektor usługowy dzielący się na BPO/SSC i branżę IT.

W oparciu o tę analizę została stworzona regionalna inicjatywa „Invest in Pomerania”, która pod wspólnym szyldem miała jednoczyć wszystkie większe instytucje z regionu współpracujące z inwestorami aby w oparciu o zasadę non-profit pomagać inwestorom realizować projekty w Pomorskiem. Współzałożycielami Invest in Pomerania były: samorząd województwa pomorskiego, miasta: Gdańsk, Gdynia i Słupsk, Agencja Rozwoju Pomorza, Pomorska i Słupska Specjalna Strefa Eko-

nomiczna oraz Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego InvestGda. Koordynatorem inicjatywy została ARP, w budynku której mieszczą się również biura Invest in Pomerania.

O dotychczasowej działalności i planach na przyszłość z dyrektorem Invest in Po-

fol. Archiwum ARP

merania, Marcinem Piątkowskim rozmawia Barbara Kuklińska:

Jakie są główne zadania invest in pomerania?

Marcin Piątkowski: W dużym uproszczeniu te zadania skupiają się wokół promocji gospodarczej regionu, przyciągania inwestorów na Pomorze i udzielania im wszelkiego potrzebnego wsparcia w trakcie realizacji inwestycji, a także w późniejszym czasie. Założeniem jest, aby inwestor zgłaszając się do Invest in Pomerania miał pewność, że otrzyma pomoc i doradztwo na każdym etapie procesu inwestycyjnego.

Kiedy powstała inicjatywa, plany na działalność były bardzo ambitne. Do końca 2015 roku zakładaliście m.in. 25 nowych projektów i 3 nowych inwe-

fot. Archiwum ARP

storów z projektami o wartości powyżej 100 milionów złotych każdy, a także minimum 5 tysięcy nowych miejsc pracy. Czy wszystkie te cele udało się zrealizować?

Udało się zawiązką. Obecnie możemy pochwalić się 51 zrealizowanymi projektami, gdzie deklarowana liczba miejsc pracy sięga 8,5 tysiąca. W ciągu czterech lat naszej działalności w Trójmieście i szerzej na Pomorzu swoje oddziały otworzyły takie firmy jak niemieckie koncerny ThyssenKrupp i Bayer, amerykański gigant branży finansowej StateStreet, fiński producent wyrobów aluminiowych Alteams, oraz fiński potentat chemiczny Kemira, który stworzył i rozwinął wielofunkcyjne centrum. A zainteresowanie rynkiem nie słabnie.

Czyli prognozy rozwoju branży są optymistyczne?

Przez najbliższe 3, 4 lata przewidujemy około 15-procentowy wzrost. Jednocześnie zauważalna będzie tendencja do coraz większej specjalizacji usług oraz rosnącego zaawansowania procesów. Firmy rozpoczynają działalność od prostych procesów, usług podstawowych. Wraz z rozwojem i zwiększaniem zatrudnienia, pojawiają się bardziej skomplikowane procesy czy technologie. Przykładem może być np. firma Thomson Reuters. Korporacja podjęła decyzję o rozbudowie możliwości zarządzania danymi i informacją z zakresu finansów i ekonomii (tzw. Content Operations), co w maju 2006 dało początek gdyńskiej lokalizacji. Oprócz Content Operations w Gdyni obecnie funkcjonuje również Centrum Rozwoju Oprogramowania dla produktów dedykowanych zarządzaniu ryzykiem na rynkach finansowych oraz 24-godzinny Dział Obsługi Klientów. Obecnie firma zatrudnia około 1100 osób, a zaczynała

z kilkudziesięcioosobową załogą. Inną zmianą w nadchodzących latach będą inwestorzy ze Wschodu. Pojawiać się będą nie tylko firmy z rynków zachodnich czy skandynawskich, ale również z Ukrainy, głównie z branży IT.

Czy nie ma obaw, że przy tak dynamicznym rozwoju zacznie brakować kadry?

Takie braki będą z pewnością występować w branży IT co jest problemem ogólnopolskim. Deficyt programistów jest już widoczny, a tych specjalistów będzie potrzebnych coraz więcej. Obsługa baz danych, automatyzacja procesów, różnorodność aplikacji mobilnych sprawiają, że rynek usług IT ciągle się rozrasta, potrzebując coraz więcej pracowników. W tym wypadku bardzo ważny jest ponowny wzrost znaczenia szkół zawodowych, które szkolą na przykład techników – informatyków. W innych sektorach branży BPO/SSC nie ma specjalnych obaw o braki kadrowe. Jeśli popatrzymy na metropolię trójmiejską trochę szerzej, to możemy powiedzieć, że rozciąga się ona od Wejherowa po Tczew. To oznacza, że jeste-

śmy czwartą co do wielkości aglomeracją w Polsce. Trzeba pamiętać, że trójmiejski rynek pracy jest atrakcyjny i do pracy tutaj chętnie przyjeżdżają mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, kujawsko – pomorskiego czy warmińsko – mazurskiego. Dodatkowo pojawia się u nas zjawisko tzw. odwróconej migracji. Coraz częściej na Pomorzu podejmują młodzi, wykształceni ludzie z południa Europy – Hiszpanie, Włosi, Grecy, którzy w swoim kraju nie mogą znaleźć zatrudnienia odpowiedniego do kwalifikacji.

Kto poza programistami i technikami informatykami, o których już Pan wspominał, ma szansę na znalezienie zatrudnienia w centrach usług wspólnych?

Nie będę ukrywał, że głównie młodzi ludzie, którzy biegle władają językiem angielskim i dodatkowo innym językiem zachodnioeuropejskim albo bardziej egzotycznym. Korporacje cenią sobie przede wszystkim dużą inicjatywę w działaniu i chęć rozwoju zawodowego. Dlatego warto już na studiach zainwestować w naukę języków obcych, dodatkowe kursy i szkolenia. Przede wszystkim próbować swoich sił na różnych stażach i praktykach czy programach typu ERASMUS, dzięki czemu CV będzie bardziej interesujące dla przyszłego pracodawcy, bo często bogatsze o doświadczenie praktyczne.

Czy Invest in Pomerania również wspóuczestniczy w szkoleniu nowych kadr i podnoszeniu kwalifikacji?

Tak, to jeden podstawowych celów naszej działalności. Podejmujemy szereg działań w tym kierunku. Z inicjatywy Invest in Pomerania, we współpracy z Sopotką Szkołą Wyższą, został stworzony College BPO – BPO Education Center, który jest

fot. Archiwum ARP

naszą odpowiedzią na potrzeby rynku pracy. To jedyne w Trójmieście miejsce, w którym można zdobyć unikatowe kompetencje i umiejętności niezbędne w pracy w centrach usług finansowych W ramach BPO Education Center i we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gdańsku przeprowadziliśmy już 7 edycji kursów adresowanych do osób zainteresowanych zdobyciem specjalistycznej wiedzy. Dzięki temu 280 osób zdobyło nowe kwalifikacje, a ponad 200 nową pracę. Kolejnym naszym pomysłem jest projekt „Pomorski Smart Up”, który realizujemy we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy

w Gdańsku. Projekt skierowany jest do osób, które nie ukończyły jeszcze 30 roku życia i chcą zdobyć kwalifikacje zawodowe które są obecnie najbardziej poszukiwane przez pracodawców na pomorskim rynku pracy.

Skupiamy się wciąż wokół Trójmiasta. Czy mniejsze miasta naszego województwa też mają szansę na inwestorów z branży BPO/SSC?

Warunkiem jest posiadanie odpowiedniej powierzchni biurowej i koncentracja na mniejszych projektach ukierunkowanych na obsługę głównie rynku polskiego.

By zaprosić inwestorów do współpracy, trzeba pokazać im odpowiedni potencjał, bazę, która zachęci ich do współpracy. Wystarczy, że jedna, dwie firmy zaryzykują projekt w mniejszej lokalizacji i odniosą sukces, a następuje efekt kuli śnieżnej i przyciąganie kolejnych firm. Myślę, że w takich ośrodkach jak Słupsk czy Lębork mogłyby powstać centra skierowane na obsługę rynku polskiego, chociażby call-center. Co więcej: w Tczewie i Lęborku już takie centra istnieją i dobrze sobie radzą. //

Bardzo dziękuję za rozmowę

Barbara Kuklińska

BPO oczami pracownika

Artur Burakowski jest absolwentem Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych na Uniwersytecie Gdańskim. Studia te prowadzone są w języku angielskim. Kiedy napisał licencjat, zdecydował się na równoległe studia magisterskie i pełnoetatową pracę w biurze rachunkowym. Udało mu się pogodzić te dwie sprawy, ponieważ miał bardzo wyrozumiałego pracodawcę. Nieregulowany czas pracy pozwalał na dopasowanie grafiku zajęć na studiach. Dzięki temu, uzyskawszy tytuł magistra Artur miał za sobą trzyletnie doświadczenie na rynku pracy. Praca w biurze rachunkowym nie była dla niego wyzwaniem, którego poszukiwał do dalszego rozwoju zawodowego. Dlatego postanowił spróbować swoich sił w korporacji. Obecnie pracuje na stanowisku analityka finansowego w jednej z wiodących firm branży BPO w Gdańsku. Pracodawca wymagał od niego przede wszystkim biegłej znajomości języka angielskiego bo właśnie w języku angielskim jest większość dokumentów na których pracuje. Ważna była również umiejętność podejmowania decyzji, bo często pracuje się pod presją czasu, oraz umiejętność analizy dużej ilości danych.

– Wymagania były jasno przedstawione w ofercie pracy, a potem bardzo dokładnie sprawdzane podczas rekrutacji – opowiada Artur – Pierwszym etapem rekrutacji była około 45 minutowa rozmowa po angielsku, kolejnym rozwiązywanie testów matematycznych przez internet. Po zaliczeniu testów zostałem zaproszony

Języki używane i poszukiwane w branży BPO

na tzw. „centrum oceny”, gdzie przez kilka godzin rozwiązywałem zadania indywidualne i grupowe. Całość prowadzona była po angielsku. Ostatnim etapem była rozmowa kwalifikacyjna. Była to pierwsza firma do której złożyłem swoją aplikację.

Marzena Listkowska również może pochwalić się pierwszym podejściem do zatrudnienia zakończonym sukcesem. Ukończyła studia licencjackie na kierunku International Business na Uniwersytecie Gdańskim, a obecnie jest w trakcie finalizowania studiów magisterskich na kierunku Międzynarodowe Strategie Marketingowe. Przed rozpoczęciem obecnej pracy wspierała rodzinny biznes oraz od-

fot. Archiwum ARP

była staż w biurze rachunkowym. Tak jak Artur chciała spróbować sił w korporacji. Uważa, że to najlepszy moment – jeszcze bez zobowiązań, kiedy jest się panem własnego czasu i można realizować tylko własne scenariusze na życie. W pracy zajmuje się rekrutacją pracowników dla międzynarodowych korporacji. Rekrutuje zarówno menagerów wysokiego szczebla jak i pracowników z podstawowymi umiejętnościami. Pracodawca nie wymagał od niej doświadczenia w tej kwestii. Głównym wymogiem był również w tym przypadku język angielski.

– Na pierwszym etapie rekrutacji, po wysłaniu cv, musiałam rozwiązać zestaw testów językowych on-line, potem odbyłam telefoniczną rozmowę w języku angielskim. Ostatnim etapem była tradycyjna rozmowa kwalifikacyjna.

Pracę rozpoczynała od intensywnych szkoleń uczących nowych pracowników ich przyszłych zadań i obowiązków.

Zarówno Artur jak i Marzena podkreślają znaczną różnicę w systemie pracy małej, rodzinnej firmy i wielkiej, międzynarodowej korporacji. – Główną różnicą jest to, że w korporacji wykonuje się tylko mały wycinek całego procesu i nie zawsze wiadomo co dalej stanie się z efektem twojej pracy. Potrzeba zgody wielu osób, żeby podjąć jakąś decyzję i w momencie, kiedy pojawia się jakaś nietypowa sytuacja to ciężko znaleźć osobę, która za taką decyzję chciałaby ponieść odpowiedzialność – podsumowuje Marzena.

– W korporacji większość procedur jest niezwykle sformalizowana, pojedynczy pracownik nie ma też wpływu na to, jaki będzie ostateczny efekt jego pracy – każdy wykonuje tylko część większej całości. Trzeba się do tego po prostu przyzwyczaić – dodaje Artur.

Atuty które wymieniają jednogłośnie to praca w międzynarodowym środowisku, możliwość szkoleń, bardzo jasna ścieżka kariery pozwalająca na zaplanowanie własnego rozwoju zawodowego. Nie bez znaczenia jest również nowoczesna przestrzeń biurowa, dobry sprzęt komputerowy. Oboje lubią swoje biura, kolegów z pracy. Nie czują, że biorą udział w jakimś wyścigu

szczerów który powszechnie wmawiany jest pracownikom korporacyjnym.

– To po prostu utarty stereotyp – twierdzi Artur – Nikt mi nie podstawił tutaj nogi, nie zauważyłem by ktoś dążył za wszelką cenę do awansu. Jest zupełnie normalnie, naprawdę.

– Minusem jest na pewno powtarzalność niektórych zadań, ale myślę, że w wielu zawodach jest to element nieunikniony, chyba, że jest się artystą – śmieje się Marzena.

– Praca analityka, którą wykonuję, jest pracą na pewno wymagającą – dodaje Artur – często trzeba zostać w biurze dłużej niż standardowe 8 godzin, ale nie jest to regułą. Praca ta wymaga również skupienia oraz przywiązywania uwagi do szczegółów, więc na pewno nie jest to praca dla każdego. Zadania, którymi się zajmujemy są na tyle obszerne, że ciężko o indywidualne podejście do każdego pracownika. Każdy pracownik ma swoją rolę i swój zauważalny wkład, natomiast musi umieć odnaleźć się i podporządkować w procesie jako całości – nie zawsze jest możliwość robienia tego, na co ma się akurat ochotę.

Do niedawna Artur i Marzena wynajmowali mieszkanie w Gdyni. Pół roku temu zostali mieszkańcami Wrzeszcza. Są zadowoleni z przeprowadzki, do pracy mają teraz 30 minut spacerem. Wokół nich mieszka mnóstwo osób codziennie rano zmierzających w tym samym kierunku co oni. Na razie nie planują niczego zmieniać. Najbliższe kilka lat chcą oddać korporacji, a potem... może powiększą rodzinę? //

fot. Archiwum WUP

Agnieszka Katka

Pomorska mobilność w nowej odsłonie

■ Czy przemieszczanie się za pracę zwiększa szanse na znalezienie zatrudnienia? Efekty projektu „Kierunek na pracę – wzmocnienie mobilności na pomorskim rynku pracy” pokazują, że mobilnym Pomorzanom łatwiej jest zmienić pracę, zawód czy miejsce zamieszkania ze względu na wymogi pracodawcy, chętniej też podnoszą kwalifikacje i potrafią dostosować się do nowych warunków.

Wsparcie mobilności przestrzennej w celu lepszego wykorzystania miejsc pracy w województwie pomorskim i wyrównywania szans na zatrudnienie mieszkańców z różnych jego rejonów było głównym założeniem projektu „Kierunek na pracę – wzmocnienie mobilności na pomorskim rynku” pracy realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku we współpracy z Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego. Działania podejmowane w projekcie miały zachęcić osoby, którym trudno o pracę w swojej miejscowości – szczególnie adresowane były do mieszkańców obszarów wiejskich, którzy ze względu na położenie geograficzne i ubogą komunikację, mają ograniczoną dostępność do miejsc pracy – do podjęcia trudu codziennych dojazdów do pracy poza miejsce zamieszkania czy zmiany miejsca zamieszkania ze względu na wymogi pracodawcy.

Celem projektu realizowanego w okresie od grudnia 2012 r. do sierpnia 2015 r. było doprowadzenie do podjęcia zatrudnienia przez minimum 600 osób z 1000 mieszkańców województwa pomorskiego objętych działaniami w projekcie.

– *W rezultacie podjętych działań zatrudnienie podjęły 682 osoby, tj. 68 procent z założonych 60 proc.* – podkreślił **Michał Bruski**, wicedyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku ds. rynku pracy. – *Osoby, które zdecydowały się na udział w projekcie i odważyły się być mobilnymi dzięki kompleksowej pomocy podniosły swoje kwalifikacje, zdobyły nowe uprawnień co uczyniło je bardziej atrakcyjnymi dla pracodawców – podjęły pracę na podstawie umów o pracę lub umów zlecenie.*

Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku zlecając wykonania zadania agencji za-

Fot. Pomorska Kolej Metropolitalna

trudnienia zdecydował się na przetestowanie nowego sposobu zarządzania środkami publicznymi i wykorzystanie modelu płatności za rezultaty zatrudnieniowe, gdzie o wysokości wynagrodzenia decydowały skuteczność zaproponowanych form pomocy i trwałość zatrudnienia.

Projekt pokazał jak wiele rejonów na Pomorzu można uznać za obszary komunikacyjnie wykluczone, przy jednoczesnym dużym zainteresowaniu mieszkańców instrumentami mobilnościowymi, jak refundacja kosztów przejazdu do pracy, zakwaterowania lub dodatek relokacyjny oraz możliwością refundacji kosztów opieki nad osobami zależnymi. Największą grupę zainteresowanych stanowili ludzie młodzi do 30 roku życia.

– *Gratuluję, to bardzo dobry projekt, o potencjale tak dużym, że warto go upowszechnić nie tylko na terenie województwa pomorskiego, ale szerzej – nie krył* **Piotr Krasuski**, zastępca dyrektora

Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju podczas słupskiej konferencji (2 października 2015) poświęconej mobilności mieszkańców Pomorza.

I dodał, że „Kierunek na pracę” może być wzorem dla projektów, które będą realizowane w bieżącym rozdaniu funduszy europejskich, gdzie liczyć się będzie przede wszystkim wysoka jakość projektów, punktowana będzie kompleksowość wsparcia, efektywność zatrudnienia, przydatność proponowanych w projektach szkoleń i jakość ofert pracy oraz pomysły na wzmocnienie mobilności mieszkańców, np.: dzięki zagranicznym praktykom i stażom zawodowym. Przy czym mobilność nie musi się wiązać z wyjazdem na stałe, może być realizowana poprzez staże i praktyki zagraniczne, a zdobyte doświadczenie przyczyni się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników. //

Barbara Kuklińska

Inteligentne Specjalizacje Pomorza

W teorii przepis jest bardzo prosty. Jasno sprecyzowana wizja rozwoju, wykorzystanie istniejącego potencjału i konsekwentna realizacja obranej strategii. Taką zasadą mają kierować się teraz polskie regiony, które chcą być konkurencyjne i przyciągać inwestorów. Takie są zalecenia Komisji Europejskiej na okres 2014-2020 – każdy region powinien posiadać strategię rozwoju inteligentnych specjalizacji, jest to podstawowy warunek uruchomienia środków na badania, rozwój i innowacje w ramach funduszy europejskich. Co więcej, właśnie na rozwój inteligentnych specjalizacji regionów została przeznaczona największa pula unijnych funduszy na najbliższych 7 lat.

Koncepcja inteligentnych specjalizacji daje prosty komunikat – że nie można się specjalizować we wszystkim. Ta zasada dotyczy i firm – małych przedsiębiorstw czy korporacji, i regionów. Trzeba określić własne atuty i odpowiedzieć na pytanie w czym region jest najlepszy i w czym jest potencjał do budowania przewagi konkurencyjnej. Odpowiedzi na te pytania nie są oczywiste i muszą być poprzedzone szeroką analizą. To proces złożony, w który zaangażowane są różne grupy – eksperci, przedstawiciele różnych środowisk związanych z gospodarką. Informacja w czym dany region chce się specjalizować jest wyraźnym sygnałem zarówno dla lokalnych przedsiębiorców, jak i dla inwestorów spoza regionu, że województwo wie, w jakim kierunku chce się rozwijać, na co stawia i jakich inwestorów chce do siebie przyciągnąć. Przed takim zadaniem stanęło również województwo pomorskie. Samorząd województwa wraz z partnerami musiał wskazać specjalizacje o istotnym potencjale innowacyjnym, w którym województwo posiada rzeczywiste kompetencje i zasoby oraz może stać się konkurencyjne, najlepiej na międzynarodową skalę. Wybór tych specjalizacji na Pomorzu przebiegał w wyjątkowy sposób w stosunku do innych regionów, przyjęto bowiem oddolny, partnerski sposób definiowania inteligentnych specjalizacji ogłaszając otwarty konkurs.

Konkursowy tryb wyboru specjalizacji uruchomił bardzo aktywny proces przedsiębiorczego odkrywania, angażując do współpracy różnorodnych partnerów z regionu, reprezentujących biznes, naukę, instytucje otoczenia biznesu i organizacje pozarządowe – tłumaczy **Mieczysław Struk, marszałek województwa pomor-**

skiego – Liczymy, że dzięki silnej integracji środowisk z branż zaangażowanych w budowanie inteligentnych specjalizacji Pomorza, powstanie wiele nowych i innowacyjnych przedsięwzięć, projektów oraz produktów, które będą mogły być skomercjalizowane i służyć rozwojowi nie tylko regionu.

W wyniku procesu, który rozpoczął się we wrześniu 2013 roku, i szeregu spotkań wyłoniono cztery Inteligentne Specjalizacje Pomorza, które będą mogły uzyskać preferencje w dostępie do finansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego.

TECHNOLOGIE OFF-SHORE I PORTOWO – LOGISTYCZNE

– ta specjalizacja stawia na wzrost międzynarodowej konkurencyjności i przyspieszenia tempa wzrostu przedsiębiorstw sektora gospodarki morskiej w Pomorskiem poprzez realizację prac badawczo – rozwojowych i kreowanie innowacyjnych produktów, usług i technologii w obszarze eksploracji i eksploatacji zasobów morza przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa środowiska naturalnego.

TECHNOLOGIE INTERAKTYWNE W ŚRODOWISKU NASYCONYM INFORMACYJNIE

– celem tej specjalizacji jest zbudowanie i wzmocnienie konkurencyjności przedsię-

biorstw sektora ICT poprzez min. rozwój prac badawczo – rozwojowych oraz budowanie potencjału intelektualnego dla kreowania innowacyjnych produktów i usług w obszarze technologii interaktywnych w środowisku nasyconym informacyjnie

TECHNOLOGIE EKOEFEKTYWNE W PRODUKCJI, PRZESYLE DYSTRYBUCJI I ZUŻYCIU ENERGII I PALIW ORAZ W BUDOWNICTWIE

– koncentrują się na kreowaniu nowych produktów i usług w dziedzinie dystrybucji, wytwarzania, przetwarzania i zużycia energii, wydobycia surowców i przetwórstwa paliw oraz zmniejszania oddziaływania na środowisko naturalne.

TECHNOLOGIE MEDYCZNE W ZAKRESIE CHOROBY CYWILIZACYJNYCH I STARZENIA SIĘ

mają być odpowiedzią na starzenie się społeczeństwa i coraz gwałtowniejszy rozwój niektórych chorób cywilizacyjnych.

Nie tylko regiony analizują swój potencjał i wyłaniają inteligentne specjalizacje. Proces ten odbywa się również w skali kraju. W 2014 roku opracowano dokument wyłaniający dziesięć inteligentnych specjalizacji stanowiących priorytety w zakresie polityki naukowej i innowacyjnej do roku 2020.

Dodatkowo w 2014 roku z inicjatywy Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego został Po analizie przepro-

wadzonej we współpracy z przedstawicielami przedsiębiorstw, uczelni, jednostek naukowych i partnerami społeczno – gospodarczymi, została przygotowana propozycja rozszerzenia listy krajowych inteligentnych specjalizacji o kolejną – „Innowacyjne technologie morskie”. W październiku 2015 roku cała akcja zakończyła się sukcesem, ponieważ Ministerstwo Gospodarki zaakceptowało utworzenie 20 specjalizacji zmieniając jedynie jej nazwę na bardziej specjalistyczną: *Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy.*

– Jestem przekonany, że proces przedsiębiorczego odkrywania Inteligentnych

Fot. Archiwum UMWP

Specjalizacji Pomorza, na który się zdecydowaliśmy, był trafnym wyborem. Liczę, że ten ogromny potencjał naszego województwa zostanie w pełni wykorzystany, także dzięki coraz silniejszej integracji

różnych środowisk i partnerów z regionu reprezentujących biznes, naukę oraz instytucje otoczenia biznesu – podsumowuje marszałek Struk. //

Elektroniczne usługi urzędu

Wykaz usług elektronicznych dostępnych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Gdańsku:

- wniosek o wpis, aktualizację danych, korektę danych, kontynuację działalności do Rejestru Instytucji Szkoleniowych
- wniosek o wykreślenie z Rejestru Instytucji Szkoleniowych
- wniosek o wpis do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ)
- wniosek o zmianę danych w rejestrze KRAZ
- wniosek o wykreślenie z rejestru KRAZ

www.stor.praca.gov.pl

Barbara Kuklińska, Iwona Szuldrzyńska

Warto rozmawiać o dobrych praktykach

Z uwagi na sprzyjającą sytuację gospodarczą, a także dynamiczne zmiany zachodzące na rynku pracy województwa pomorskiego, istnieje potrzeba doskonalenia funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia. Brakuje jednak możliwości szerszej wymiany doświadczeń w tym zakresie, dlatego też w 2012 roku zainicjowano i rozpoczęto cykl spotkań pn. „Seminarium Dobrych Praktyk Publicznych Służb Zatrudnienia”. Dzięki temu umożliwiono przekazywanie doświadczeń wynikających z udanych i sprawdzonych rozwiązań oraz działań stosowanych przez urzędy pracy na rzecz aktywizacji zawodowej i wspierania zatrudniania osób bezrobotnych, a także doskonalenia funkcjonowania urzędów pracy.

Celem Seminarium Dobrych Praktyk Publicznych Służb Zatrudnienia w województwie pomorskim jest upowszechnianie i wymiana doświadczeń wynikających z działań i przedsięwzięć realizowanych na rzecz rynku pracy przez urzędy pracy województwa pomorskiego. Do udziału w Seminarium są także zapraszane instytucje lub organizacje, których przedsięwzięcia warto zaprezentować. Gospodarzami Seminarium Dobrych Praktyk w tym roku były Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku wraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowym Dworze Gdańskim.

Podczas Seminarium zrealizowano dwa bloki tematyczne: „Prezentacja dobrych praktyk” oraz „Realizacja nowych form wsparcia”.

Ponieważ na dwudniowym spotkaniu omówiono aż dwadzieścia różnych inicjatyw i projektów, nie sposób przedstawić na łamach biuletynu wszystkich zrealizowanych pomysłów. Prezentujemy jedynie cztery, według nas, niezwykle ciekawe i skuteczne przedsięwzięcia, finansowane z różnych źródeł, które odniosły sukces i spełniły swój podstawowy cel – pomogły osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.

LABORATORIUM EDUKACJI MIEŃCI SIĘ W GDYNI

Niewątpliwie ciekawe i nietypowe jest „Laboratorium edukacji”, projekt prowadzony przez Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni we współpracy z Fundacją Gospodarczą. Projekt skierowany był do 600 osób w wieku od 18 do 64 lat (uczących się, pracujących lub zamieszkałych w Gd-

foto. PUP Gdańsk

ni) zainteresowanych uzyskaniem pomocy w zakresie diagnozy potrzeb edukacyjnych oraz wyboru odpowiedniej oferty kształcenia. W ramach Laboratorium uczestnicy bezpłatnie korzystali z usług Brokera Edukacyjnego – czyli doradcy edukacyjno – zawodowego i pośrednika między klientem, a rynkiem edukacyjnym.

Broker edukacyjny to przewodnik po szerokiej ofercie szkoleniowej, osoba która potrafi trafnie wskazać drogę rozwoju, dobiera kierunek, rodzaj i poziom szkolenia, kursu lub studiów oraz ustala indywidualną ścieżkę edukacyjną klienta, biorąc pod uwagę aktualne potrzeby rynku. Równocześnie broker musi uwzględniać kwalifikacje klienta oraz indywidualne możliwości psychologiczne i ekonomiczne. Do brokera mogą przyjść osoby któ-

re zupełnie nie wiedzą, w jakim kierunku chciałyby się kształcić, co by chciały robić.

W Laboratorium Edukacji przy pomocy brokera, aż sześćset osób mogło wybrać odpowiednią dla siebie ścieżkę rozwoju. Uczestnicy byli wspierani na wszystkich etapach – od decyzji w jakim kierunku chcą podążać, poprzez wybór oferty edukacyjnej aż po uczestnictwo w szkoleniu i w ważnych zawodowych momentach – np. przed rozmową kwalifikacyjną.

Naukę na szkoleniach czy studiach podjęła ponad połowa z osób zakwalifikowanych do projektu. Niektórzy rezykowali studia porzucone w przeszłości. Jedna z uczestniczek odbyła już 16 szkoleń i nadal się uczy. Inne osoby przyciągnęły do projektu osoby z rodziny albo współpracowników. Wiele osób miało nietypo-

wy sposób na siebie – widzą siebie w roli kiperka, blogera czy reżysera.

GDAŃSK STAWIA NA ROZWÓJ OSOBISTY

Jak zapewnić sobie sukces na rynku pracy? Jak stać się dla pracodawcy kandydatem „na wagę złota”? I wreszcie co zrobić, aby usłyszeć upragnione słowa zapraszamy na rozmowę kwalifikacyjną? Na takie pytania znajdują odpowiedź klienci Centrum Rozwoju Osobistego w Gdańsku – nowatorskiej inicjatywy gdańskiego urzędu pracy.

Głównym celem CRO – jest rozwój kompetencji osobowościowych kandydatów, dzięki którym nie tylko osiągną swoje zawodowe cele, ale także z łatwością zaadaptują się do nowych warunków szybko zmieniającego się rynku pracy. Zarządzanie talentami, identyfikacja potencjału, zagadnienia autopromocji to tylko kilka z wielu różnych propozycji warsztatowych, które przygotował zespół Centrum wraz z różnymi specjalistami.

Osoby, które przychodzą do centrum mogą korzystać z bogatej oferty: cyklicznie organizowanych spotkań z ciekawymi ludźmi, od których można czerpać inspirację i pomysły, spotkania z doradcami zawodowymi, możliwości skorzystania z internetu i szeregu różnych warsztatów. W ofercie Centrum znajdują się 3-tygodniowe treningi umiejętności osobistych (tzw. TUO), jednodniowe warsztaty kreatywnego myślenia, a także 3-dniowe warsztaty samopoznania. My jesteśmy wiedzą – mówiła podczas spotkania trenerka Sylwia Dymnicka-Iwaniuk – łączymy wiedzę z różnych działów i referatów urzędu by pomagać jeszcze szybciej i jeszcze skuteczniej.

I to się udaje, ponieważ z CRO wychodzą przede wszystkim zadowoleni klienci, którzy wyposażeni są w potrzebne infor-

fol. PUP Gdynia

macje by zrobić kolejny krok w zmianie swojego życia zawodowego.

W MALBORKU PIERWSZE SKRZYPCE GRA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, który ma miejsce corocznie w listopadzie, Powiatowy Urząd w Malborku postanowił promować przedsiębiorczość na różne sposoby i dla wielu grup odbiorców.

Dla przedsiębiorców zorganizowano spotkanie „Po pracy o pracy”, gdzie mogli wymienić się doświadczeniami i nawiązać nowe kontakty. Dla nich również zorganizowano spotkania informacyjne dotyczące nowych usług urzędów pracy, funduszy europejskich itd.

Nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych mogli wziąć udział w warsztatach, na których uczyli się jak pomagać uczniom przygotować poprawne cv i jak unikać błędów na rozmowach kwalifikacyjnych.

W ramach zeszłorocznego Tygodnia Przedsiębiorczości właśnie w Malborku odbyły się główne obchody Dnia Przedsiębiorczości IDG, współorganizowanego z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku.

Zorganizowany został również konkurs przeznaczony dla młodzieży i kadry nauczycielskiej. Uczniowie rywalizowali w napisaniu najciekawszej pracy, wybierając wśród dwóch tematów: „Dlaczego warto być przedsiębiorczym” lub „Mój pomysł na biznes w powiecie malborskim”. Zadaniem nauczycieli było przeprowadzanie jak najciekawszych zajęć z elementami przedsiębiorczości.

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA W POWIECIE SŁUPSKIM

Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku przedstawił Program Aktywizacja i Integracja (w skrócie PAI) realizowany w czterech gminach powiatu słupskiego, stanowiący jeden z elementów wdrażania słupskiego programu ekonomii społecznej. PAI realizowany był dwutorowo. Część Integracyjna prowadzona była przez organizację pozarządową Stowarzyszenie „HORYZONT”. Objęła ona różnego rodzaju działania nakierowane na wzmocnienie kompetencji postaw niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania uczestników w życiu osobistym, a także złagodzenia skutków wykluczenia społecznego. W bloku Aktywizacja osoby bezrobotne uczestniczyły w pracach społecznie użytecznych (finansowanych przez PUP oraz gminę lub miasto). W tej części koordynatorem pracujących była gmina.

Z uwagi na to, że okres dwóch miesięcy (na ustawową realizację programu) jest zbyt krótki dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, postanowiono włączyć PAI w szersze przedsięwzięcie. W ten sposób słupski PAI stał się pierwszym etapem kompleksowej reintegracji osób bezrobotnych, który będzie kontynuowany w kolejnym etapie przez Centra Integracji Społecznej, a następnie wspomagany zatrudnieniem wspieranym. Planowana ścieżka aktywizacji zostanie uzupełniona o zatrudnienie w podmiotach ekonomii społecznej. //

fol. PUP Malbork

Agnieszka Katka

Nauczycielu, nie jesteś sam

Nauczyciele to grupa zawodowa posiadająca kompetencje cenione i poszukiwane przez pracodawców. Potrafią planować, organizować, motywować, zarządzać ludźmi. Czy ich potencjał można wykorzystać na pomorskim rynku pracy? Efekty projektu „Rozwój i kwalifikacje” pokazują, że nauczyciele chętnie podnoszą kwalifikacje, są otwarci na zmianę profesji i sprawdzają się w roli przedsiębiorców.

Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku realizując w latach 2014-2015 projekt współfinansowany z funduszy europejskich „Rozwój i kwalifikacje – program adaptacji zawodowej pracowników instytucji sektora oświaty z województwa pomorskiego” pomógł w zmianie kwalifikacji i zdobyciu zatrudnienia 100 mieszkańcom Pomorza związanym z branżą oświatową. Biorąc udział w projekcie każdy uczestnik uzyskał profesjonalne wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego, co pozwoliło na trafny dobór form wsparcia ułatwiających ich aktywizację zawodową.

Z NOWYMI UMIEJĘTNOŚCIAMI ŁATWIEJ NA RYNKU

Większość osób z tej grupy zdecydowała się na studia podyplomowe, część przeszła specjalistyczne szkolenia ukierunkowane na podjęcie konkretnej pracy, np.: nauczanie metodą Montessori czy praca z uczniami z dysleksją metodą Warnkego, wyłoniona została też grupa osób z predyspozycjami do prowadzenia działalności gospodarczej.

– *Władze województwa pomorskiego mając świadomość zmian na rynku pracy, jakie przyniosą w najbliższych latach skutki przemian demograficznych: zmniejszenie się liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, starają się na bieżąco na nie reagować. „Rozwój i kwalifikacje” jest kolejnym, zakończonym w tym roku projektem, którego efekty potwierdzają, jak wiele dobrego można zrobić dla mieszkańców Pomorza korzystając z funduszy europejskich. Dzięki temu osoby, które straciły pracę w oświacie miały szansę dostosowania swoich kompetencji zawodowych do aktualnych potrzeb lokalnego rynku zatrudnienia. To dowód na to, że utrzymanie pozytywnych trendów na rynku pracy i dbanie o pomorskie kadry to jeden z priorytetów samorządu woje-*

Fot. Fotolia.com

wództwa – zaznaczył **Mieczysław Struk**, marszałek województwa pomorskiego. – *Każde nowo utworzone miejsce pracy, każda zatrudniona osoba to dla nas powód do radości, a ponadto potwierdzenie ogromnego zaangażowania pracowników samorządu oraz wielka wola i odwaga do zmian wszystkich uczestników projektu, spośród których większość w tej chwili pracuje.*

KAPITAŁ DO WYKORZYSTANIA NIE TYLKO W OŚWIACIE

Dr hab. Jan Fazlagić profesor z Katedry Badań Rynku i Usług Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu podczas gdańskiej konferencji podsumowującej efekty projektu przekonywał, że nauczyciele na współczesnym rynku pracy to cenny zasób, który warto wykorzystać nie tylko w oświacie.

– *Nauczyciel ma wysokie kompetencje komunikacyjne – współpracuje w grupie, jest świetnym szkoleniowcem – uczy innych, doskonałym sprzedawcą – sprzedaje wiedzę, motywuje innych do działania, jest kreatywny i potrafi zarządzać, bo musi prowadzić dziennik i pracować z klientami, którymi są uczniowie i ich rodzice* – podkreślał.

Udział w projekcie umożliwił **Agnieszce Zielonce-Irzyńskiej** ukończenie kursu

nauczania metodą dr Marii Montessori i podjęcie pracy w jednym z gdańskich przedszkoli.

Ewa Kucharska przez wiele lat uczyła młodzież wychowania fizycznego. Obecnie już ponad rok prowadzi własną firmę i zajmuje się doradztwem żywieniowym, starając się przekonać innych, że dietetyk pomaga zdrowo żyć i uczy jak wyleczyć się z wielu chorób bez używania leków.

Elżbiecie Koprowskiej pozyskanie dotacji w projekcie pozwoliło na założenie centrum terapeutycznego dla dzieci z niepełnosprawnością.

– *Przedsiębiorca musi być cały czas czujny, spostrzegawczy, elastyczny w podejmowaniu decyzji. Nie może postrzegać sprzedaży swoich usług jako czynności „niższej kategorii”, zniechęcać się gdy przychodzą trudniejsze chwile, bać się podniesienia cen* – przypominał młodym przedsiębiorcom **Zenon Szczepkowski**, ekspert Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza w zakresie przedsiębiorczości i zarządzania.

Projekt „Rozwój i kwalifikacje” był pierwszą, udaną próbą wsparcia pracowników pomorskich szkół w powrocie lub utrzymaniu się na rynku pracy, niekoniecznie w wykonywanym dotychczas zawodzie. //

Adam Moczulski, Agnieszka Katka

Miliony z funduszy europejskich dla Pomorzan

Na Pomorzu przybywa miejsc pracy, to wspólny sukces nowych inwestorów, przedsiębiorczych mieszkańców, którzy zakładają własne firmy i zatrudniają pracowników, ale również skutecznych działań władz województwa w pozyskiwaniu funduszy europejskich.

Jednym z priorytetów władz regionu jest wspieranie wszelkich działań zmierzających do zmniejszenia poziomu bezrobocia w regionie. W efekcie Pomorskie uzyskuje czołowe miejsce w kraju we wzroście liczby zatrudnionych.

Rynek pracy w województwie nie jest skoncentrowany na jednej gałęzi przemysłu. Duże inwestycje w portach morskich regionu, branży paliwowej czy inwestycjach infrastrukturalnych uzupełnia nieźle rozwijająca się branża turystyczna oraz usługowa.

SZANSA DLA DOJRZAŁYCH MIESZKAŃCÓW

Mimo znacznej poprawy na pomorskim rynku pracy i notowanym od kilku miesięcy spadkiem bezrobocia, wciąż 76 tysięcy mieszkańców województwa nie ma zatrudnienia. W tej grupie są osoby, które nie dokończyły edukacji szkolnej lub posiadają niewystarczające w obecnych warunkach rynku pracy kwalifikacje zawodowe. Powodem trudności w znalezieniu pracy często jest też przerwa w ciągłości pracy zawodowej związana z wychowywaniem dzieci czy spowodowana niepełnosprawnością.

– Nie możemy pozostawiać osób bezrobotnych zdanych tylko na siebie, chcemy pomóc mieszkańcom, którzy znaleźli się w szczególnie trudnej sytuacji, w skutecznym powrocie na rynek pracy. Na aktywizację zawodową i zapobieganie wykluczeniu społecznemu będziemy wykorzystywać fundusze europejskie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Chcemy, by osoby bezrobotne, m.in.: z niepełnosprawnościami, zagrożone wykluczeniem społecznym, o niskich kwalifikacjach, mogły podjąć pracę – podkreśla **Mieczysław Struk**, marszałek województwa pomorskiego. – Na-

szym celem jest zwiększenie zatrudnienia w Pomorskiem, a także umożliwienie osobom bezrobotnym zdobycia odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego.

W Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w latach 2014-2020 zaplanowano ponad 680 mln zł na wsparcie około 55 tysięcy mieszkańców regionu. Więcej informacji: www.rpo.pomorskie.eu

Z tej puli w roku 2015 na realizację zadań aktywizujących bezrobotnych Pomorzan powiatowe urzędy pracy wykorzystają 36 mln zł na pomoc 2,7 tysiącom mieszkańców. Pieniądze będą przeznaczone m.in.: na szkolenia, poradnictwo zawodowe i dotacje na założenie działalności gospodarczej.

TYLKO DLA MŁODYCH

Władze województwa, mając świadomość, że młodzież stanowi potencjał kadrowy szczególną uwagę chcą poświęcić tej grupie mieszkańców Pomorza. W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój planuje się podjęcie szeregu inicjatyw mających wspierać młodych mieszkańców regionu w realizowaniu ich zawodowych aspiracji.

– Nowy program Wiedza Edukacja Rozwój stwarza ogromne szanse dla pomorskiej młodzieży rozpoczynającej karierę zawodową. Zapewni im możliwość dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu. Pozwoli zdobyć nowe umiejętności zawodowe zgodne z potrzebami lokalnych pracodawców, a w efekcie ułatwi dostęp do sprawdzonych ofert pracy – podkreśla marszałek **Mieczysław Struk**.

Pierwsze o środki z funduszy europejskich na edukację, rozwój zawodowy

i wsparcie mobilności młodych mieszkańców regionu, mogły starać się powiatowe urzędy pracy. Na początku roku do dyspozycji powiatów z województwa pomorskiego trafiło 46 mln zł na ten cel. Działania kierowane są do młodzieży z Pomorza w wieku od 18 do 29 lat – bezrobotnej, biernej zawodowo, poszukującej pracy. W ramach projektów oferowane są różne formy pomocy, w tym: szkolenia, staże, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, a także bony stażowe, szkoleniowe (bony to gwarancja skierowania bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie lub staż).

– Realizujemy projekty, które zakładają indywidualne podejście do uczestników, oferują kompleksowe wsparcie, pomoc doradców zawodowych oraz przewidują działania z zakresu pośrednictwa pracy – zapewnia **Wiesław Byczkowski**, wicemarszałek województwa pomorskiego.

Oprócz powiatowych urzędów pracy działania oferujące pomoc młodym mieszkańcom regionu będą też realizowały niepubliczne instytucje rynku pracy. Na początku listopada br. Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku w imieniu samorządu województwa zakończył nabór projektów dla młodzieży w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Wpłynęło 167 projektów. W dyspozycji województwa na ten cel jest 10 mln zł.

– Wysoko punktowane będą przede wszystkim te projekty, które mają zaplanowane kursy i szkolenia podnoszące lub zmieniające kwalifikacje zawodowe zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy, a także staże i praktyki służące podnoszeniu doświadczenia zawodowego – dodaje wicemarszałek **Wiesław Byczkowski**. //

Więcej informacji:

www.wup.gdansk.pl/power

Pomorski Dzień Przedsiębiorczości – wiedza i doświadczenie na wyciągnięcie ręki

Już po raz siódmy na Pomorzu odbyła się impreza promująca indywidualną działalność gospodarczą – Pomorski Dzień Przedsiębiorczości. Tego dnia, w każdym powiecie województwa, pomorscy przedsiębiorcy i przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu dzielili się wiedzą i doświadczeniem z tymi, którzy zamierzają założyć własną działalność lub rozwijać swoją firmę. Tegoroczny dzień przedsiębiorczości, zorganizowany 19 listopada, przyciągnął w całym województwie zarówno młodzież, która planuje swoją przyszłość, osoby bezrobotne zastanawiające się nad rozpoczęciem własnego biznesu, jak również tych, którzy już prowadzą firmy.

– Dla samorządu województwa pomorskiego rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia jest jednym z priorytetów, dlatego od początku wspiera inicjatywę podejmowania działalności gospodarczej na Pomorzu – powiedziała **Joanna Witkowska**, p.o. dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku. – Pomorski Dzień Przedsiębiorczości organizujemy po to, żeby dać szansę spotkania się ludzi zajmujących się sprawami przedsiębiorczości, z tymi, którzy planują rozpocząć własny biznes, mają pomysł, ale nie do końca wiedzą jak zabrać się za jego realizację.

Zainteresowanie Pomorskim Dniem Przedsiębiorczości nie słabnie od lat, a co roku frekwencja utrzymuje się na poziomie 3 tysięcy odwiedzających. Pomorski Dzień Przedsiębiorczości organizowany jest w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku i powiatowe urzędy pracy w województwa pomorskiego.

„GODZINA” PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W CAŁYM WOJEWÓDZTWIE

Przedsięwzięcie cieszy się powodzeniem choćby ze względu na fakt, że we wszystkich miastach powiatowych województwa pomorskiego oraz w Gdańsku, Gdyni i Słupsku w tym samym dniu i godzinach, w jednym miejscu można uzyskać kompleksowe informacje i porady od instytucji zaangażowanych w rozwój przedsiębiorczości. Uczestnicy dnia przedsiębiorczości mogli skorzystać z bogatej oferty informacyjnej i pozyskać informacje na stoiskach instytucji wspierających przedsiębiorczość, m.in.: dowiedzieć się

Fot. Agnieszka Katka

gdzie pozyskać środki z Fundusz Pracy lub funduszy europejskich na rozpoczęcie własnego biznesu, dowiedzieć się od pośredników pracy jak założyć i prowadzić firmę w krajach UE, zbadać swoje predyspozycje do prowadzenia działalności gospodarczej u doradców zawodowych czy uczestniczyć w warsztatach i szkoleniach.

Wydarzenie centralne tegorocznej edycji dnia przedsiębiorczości odbyło się w Kościerzynie. Jednym z ciekawszych punktów programu imprezy był panel dyskusyjny z udziałem lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji na co dzień zajmujących się sprawami przedsiębiorczości. Rozmawiano o najczęstszych problemach osób prowadzących firmy: zawitości przepisów podatkowych, zapłaconych kosztach działalności i kosztach produkcji, czasochłonnej biurokracji, zmienności i niejasności przepisów,

rosnącej konkurencji czy problemach kadrowych.

– Powodzenie biznesu jest uwarunkowane wieloma czynnikami, a samo założenie firmy nie gwarantuje sukcesu – przyznała **Joanna Witkowska**. – Jednak wieloletnie doświadczenie pokazuje, że osoby, które skorzystały ze wsparcia urzędów pracy i sięgnęły po dotację na założenie własnej działalności statystycznie dłużej utrzymują swoje firmy na rynku. Od początku ich pomysł jest poddany ocenie, poznają wady i zalety prowadzenia przedsiębiorstwa, mają opiekuna, który podpowiada im jakie kroki i w jakiej kolejności powinni wykonać, mają możliwość darmowych konsultacji na każdym etapie zakładania i rozwoju firmy. Przed rozpoczęciem biznesu uczestniczą w szkoleniach z przedsiębiorczości i wchodzą na rynek z wiedzą i świadomością, że najważniejsze

Fot. Agnieszka Katka

to uważnie obserwować wydarzenia na rynku, doskonalić w sobie umiejętność reagowania na zmiany, nie bać się podejmowania ryzyka i dostrzegać potrzeby odbiorców swoich usług – dodała.

BIZNES JUNIORA

Ducha przedsiębiorczości organizatorzy przedsięwzięcia starali się też zaszczyścić w najmłodszych uczestnikach imprezy. Młodzież z powiatu kościerskiego została zaproszona do udziału w konkursie „Biznes plan Juniora”. Każda ze szkół ponadgimnazjalnych organizowała konkurs w ramach własnej placówki, a wybrani w etapie szkolnym uczniowie spotkali się w finale podczas obchodów Pomorskiego Dnia Przedsiębiorczości w Kościerzynie. Komisja konkursowa najwyższą ocenę przyznała Izabeli Zaborowskiej i Michała Cichosza z I LO im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie na firmę „Skyfall 24” świadczącą usługi związane z informatyką o rejestracją obrazów, bezpieczeństwem zasobów informatycznych i monitoringiem. Drugie miejsce zajęli Zuzanna Hetmańska, Karolina Zdrojewska i Paweł Benet z Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie za bar sałatkowy „EKO BAR” oferujący zawsze świeże, ekologiczne sałatki i soki. Na trzeciej pozycji zakończyła konkurencję Karina Jakubowska uczennica Powiatowego Zespołu Szkół nr 2 w Kościerzynie, która wymyśliła przedsiębiorstwo „kADRina” zajmujące się kompleksowym doradztwem w sprawach czasu pracy kierowcy oraz transportu ładunków niebezpiecznych. Czwarty w konkurencji był Dominik Cieśliński pomysłodawca uruchomienia bezdotykowej myjni samochodowej „Super Wash” z Po-

wiatowego Zespołu Szkół nr 3 w Kościerzynie. Zwycięzcy otrzymali atrakcyjne nagrody finansowe i rzeczowe.

Powodzeniem cieszył się też warsztat z przedsiębiorczości „Biznes szminką pisany” zorganizowany z myślą o mieszkankach powiatu kościerskiego. Uczestniczyło w nim 28 pań zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. Swoim doświadczeniem dzieliły się z nimi: właścicielki salonu fryzjerskiego, zakładu krawieckiego i firmy zajmującej się montażem okien i drzwi. Dzieląc się doświadczeniem w prowadzeniu biznesu zapewniały, że pracownicy urzędu pomagają przejść sprawnie przez formalności i podkreślały, że jedną z ważniejszych spraw, której – przynajmniej w pierwszym roku działalności – trzeba poświęcić szczególną uwagę jest wybór zaufanego księgowego.

– Jednak nie można na wyborze poprzestać, ale na bieżąco z osobą prowadzącą księgowość się kontaktować, samemu się uczyć i śledzić zmiany w przepisach, bo odpowiedzialność przed urzędami ponosi przedsiębiorca – podkreślały.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ PO SŁUPSKU

W Słupsku obchody dnia przedsiębiorczości zorganizował Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku wraz ze Słupską Izbą Przemysłowo – Handlową. Doradcy zawodowi zaoferowali uczestnikom przedsięwzięcia mnóstwo przydatnych informacji zapraszając jednocześnie do skorzystania z indywidualnego poradnictwa z wykorzystaniem specjalistycznych narzędzi diagnostycznych tj. np. Kwestionariusza Uzdolnień Przedsiębiorczych oraz warsztatów dla przyszłych przedsiębiorców pt. „ABC przedsiębiorczości”. W ramach zajęć rozmawiano m.in. o procedurach związanych z zakładaniem działalności gospodarczej, zobowiązaniach przedsiębiorców wobec ZUS, urzędu skarbowego. Dyskutowano o zmianach na rynku pracy i omawiano aktualne trendy warunkujące zapotrzebowanie na usługi lub towary.

Jednocześnie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Słupsku proponowało uczestnikom wydarzenia udział w wielu innych warsztatach rozwijających kompetencje społeczne, które mogą być przydatne przyszłym przedsiębiorcom. //

Agnieszka Katka

Fot. Agnieszka Katka

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W PRAKTYCE

↳ Kościerscy przedsiębiorcy podczas Pomorskiego Dnia przedsiębiorczości prezentowali swoje firmy, pokazywali własne wyroby i usługi oraz dzielili się doświadczeniem z osobami, które myślą o rozpoczęciu działalności gospodarczej.

ZDJĘCIE Z BUDKI

Lubiana i coraz bardziej popularna atrakcja przyjęć weselnych, imprez urodzinowych czy eventów firmowych – fotobudka – to inwestycja Agnieszki Turzyńskiej. Założona na początku listopada firma była najmłodszą z prezentowanych podczas Pomorskiego Dnia Przedsiębiorczości w Kościerzynie, a stoisko najbardziej oblegane przez młodzież, chętnie korzystającą z oferty darmowego wykonania zabawnych fotek. – Fotobudka jest przenośna, prosta w obsłudze, zdjęcia dostaje się od ręki. To świetna zabawa dająca mnóstwo radości. Jestem na kościerskim rynku dopiero od dwóch tygodni i zdążyłam zrealizować dwa duże zlecenia, mam nadzieję, że będzie tylko lepiej, choć liczę się też z okresami zastoju w interesie – nie kryje Agnieszka Turzyńska, która swoją firmę otworzyła za dotacją z funduszy europejskich, po tym jak straciła pracę w sklepie. 16 tys. zł dofinansowania przeznaczyła na zakup fotobudki, stelaża, tła i zabawnych rekwizytów do zdjęć.

Fot. Agnieszka Katka

Fot. Agnieszka Katka

ŁATWO ZAŁOŻYĆ, TRUDNO UTRZYMAĆ

Zafascynowany pracą ojca – stolarza, od dziecka z pasją „dłubał” w drewnie, a jako sześciolatek sam robił sobie zabawki. I chociaż rzeźbą zajmuje się niemal od zawsze na wykorzystanie swojego talentu i umiejętności w biznesie zdecydował się dopiero rok temu. – Wcześniej przez 12 lata pracowałem w fabryce na obrabiarkach komputerowych. Mieszkałem w bloku, gdzie nie było warunków, żeby mieć pracownię. Teraz mam dom, w którym jest miejsce i na warsztat, i na magazyn, a mój czteroletni synek może towarzyszyć mi w czasie pracy – opowiada Radosław Gaszkowski, właściciel Pracowni Rzeźbiarskiej „U Radka”. – Tyle, że założyć firmę nie jest trudno, ale utrzymać się na rynku, zainteresować swoją usługą klientów i zachęcić, żeby ci co już korzystają przyłączyli innych, to prawdziwa sztuka.

W Pracowni „U Radka” powstają rzeźby świętych, kapliczki, reklamy w drewnie, firmowe szyldy, tarcze strzeleckie na zamówienie bractwa kurkowego, koniki i ptaszki z drewna. Ze względu na to, że jest to praca ręczna, każde zamówienie traktowane jest indywidualnie i wyceniane indywidualnie. Marzy o członkostwie w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych.

WE DWOJE ŁATWIEJ

Ewa i Jacek Plata prowadzą wspólnie rodzinny biznes. Z prefabrykatów drewnianych wycinają laserowym ploterem różne ozdoby okolicznościowe: choinki, bałwaneczki, aniołki albo wielkanocne zajęczki i jajka. Produkcją zajmują się wspólnie, sprzedają głównie pan Jacek, który śmieje się, że jest tak rozmowny, że wszystko potrafi sprzedać. Każde z małżonków otrzymało dotację na swoją działalność – pani Ewa z PEFRON-u, a jej mąż z Funduszu Pracy. Dzięki temu zakupili potrzebne do produk-

Fot. Agnieszka Katka

cji i dekoracji sprzęty. Na razie swoje wyroby prezentują na jarmarkach, festynach i innych imprezach grupowych na które wyjeżdża pan Jacek wraz...z kołem gospodyń wiejskich. – Dzięki temu wychodzę z moimi produktami do ludzi i nawiązuję nowe kontakty – tłumaczy. Woli taką formę sprzedaży niż sklep internetowy, przynajmniej na razie, kiedy dopiero rozkręcają firmę. W wolnych chwilach pan Jacek tworzy kapliczki z desek wytławianych z kaszubskich jezior. Każda z kapliczek jest unikalna i ma swoją niepowtarzalną historię.

DOTACJA ZMUSZA DO DZIAŁANIA

Monika Lipska fotografowaniem zajmowała się od czasów licealnych, prowadziła kroniki klasowe, robiła zdjęcia przyjaciół i rodziny. I choć marzeniem rodziców było wykształcić córkę na logopedę, nie złamały jej ich argumenty i skończyła studium fotografii cyfrowej w Sopocie, a później kontynuowała naukę na Uniwersytecie Gdańskim – fotografia medialna i reklamowa. Początkowo zajmowała się fotografią ślubną, sesje młodożeńców organizowała w plenerze. Jak wspomina

pracę miała wtedy przez sześć miesięcy w roku, ale zaczęła zastanawiać się co zrobić, żeby mieć zajęcie przez cały rok. – Chciałam się rozwijać, zająć fotografią rodzinną, pracować z dziećmi. Do tego potrzebne było odpowiednie miejsce, musiałam stworzyć profesjonalne studio – opowiada. I udało się. Otworzyła pracownię fotografii artystycznej – ML Studio w Lipuszu.

– Nie mylić z zakładem fotograficznym, o określonych godzinach pracy, w którym można zrobić zdjęcie do legitymacji czy paszportu – śmieje się Monika Lipska. – Z moimi klientami umawiam się indywidualnie, studio jest tylko dla nich. Na razie pracuję sama, ale zleceń mam coraz więcej – już w tej chwili mam zarezerwowane terminy na weekendy w 2018 roku, na sesje ślubne – że zastanawiam się nad zatrudnieniem pracownika. Może na początek przyjmę stażystę z urzędu pracy. Dofinansowanie z urzędu pracy pomogło jej zarejestrować działalność. Pieniądze przeznaczyła na wyposażenie studia, zakup aparatów, lamp, tła do robienia zdjęć. Oprócz fotografii wykonuje zaproszenia okolicznościowe, kartki z życzeniami, galanterię ślubną. Każdy klient zdjęcia z sesji dostaje w przygotowanej przez nią pamiątkowej szkatułce. – Dotacja zmotywowała mnie do działania, rozwijania się. Konkurencja na rynku jest duża, więc muszę się wyróżniać – podkreśla. //

Agnieszka Katka

Fot. Agnieszka Katka

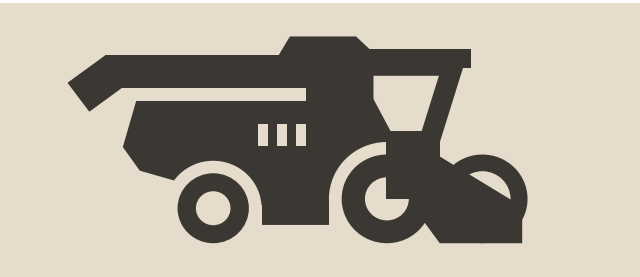
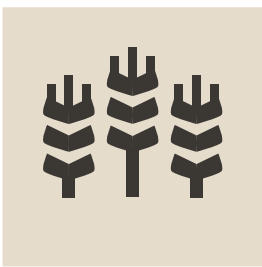

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W GDAŃSKU
Partner w rozwoju. WUP, Pomorze

DODATEK SPECJALNY

2/2015

Kurs na pracę

Iwona Wolanin-Szudrzyńska

Symposium Wsi Pomorskiej

Obszary wiejskie – rozwój usług i tworzenie miejsc pracy – szanse, bariery, perspektywy

W perspektywie rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich województwa pomorskiego, wspieranie rozwoju usług i tworzenie miejsc pracy będzie miało kluczowe znaczenie. Województwo pomorskie już teraz charakteryzuje się dużą aktywnością gospodarczą mieszkańców – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą to 196 384 podmiotów. Dotyczy to jednak głównie terenów aglomeracji miejskiej. Mieszkańcy obszarów wiejskich wykazują stosunkowo niską aktywność gospodarczą stanowiąc jedynie 33% wszystkich podmiotów (64 273 podmiotów), gdyż na wsi jest ich dwukrotnie mniej niż w miastach*. Biorąc pod uwagę zróżnicowaną strukturę gospodarczą i uwarunkowania przyrodniczo – geograficzne obszarów wiejskich naszego województwa, we wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości i kreowaniu miejsc pracy (przede wszystkim w sektorze pozarolniczym) konieczna jest różnorodność działań i kierunków wsparcia, o czym można było się przekonać na Symposium Wsi Pomorskiej, które odbyło się w dniach 28–29 maja w Starogardzie Gdańskim. Symposium zostało zorganizowane wspólnie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku oraz Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego przy wsparciu Regionalnej Izby Gospodarczej Pomorza.

Organizację Symposium wsparła Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich, która jest narzędziem wspierającym inicjatywy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, w imieniu której w województwie pomorskim działa Sekretariat Regionalny usytuowany w Departamencie Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Symposium zrealizowane zostało w ramach cyklu poświęconego rozwojowi obszarów wiejskich województwa pomorskiego, który rozpoczęto w 2011 r. W roku 2015 problematyka Symposium poświęcona była zagadnieniom związanym z tworzeniem miejsc pracy oraz rozwojem usług na obszarach wiejskich.

Fot. Fotolia.com

W pierwszym dniu Symposium prezentowano tendencje, rozwiązania, problemy oraz dobre praktyki towarzyszące powstawaniu miejsc pracy na wsi. Zostały przedstawione także zagadnienia dotyczące wykorzystania potencjału obszarów wiejskich województwa pomorskiego w perspektywie rozwoju usług na wsi. Podsumowaniem tej części Symposium była debata dotycząca problemów związanych z rozwojem usług i tworzeniem miejsc pracy na obszarach wiejskich województwa pomorskiego.

W drugim dniu Symposium jego uczestnicy odwiedzili firmy związane z branżą pozarolniczą oraz pośrednio z rolnictwem, funkcjonujące na obszarach wiejskich Kociewia. Wizyta w Podstrefie Czarna Woda Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w zakładach firmy „Steico” Sp. z o.o. oraz w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym „Herold” w Zblewie umożliwiły praktyczne zapoznanie się ze specyfiką pracy w tych podmiotach, ich problemami oraz potrzebami związanymi z tworzeniem miejsc pracy i kwalifikacjami zawodowymi pracowników. Natomiast spotkanie, które odbyło się przy okazji wizyty studyjnej z przedstawicielami samorządów lokalnych, tj. z Burmistrzem

Miasta Czarna Woda oraz Wójtem Gminy Zblewo, umożliwiły zapoznanie się z oddziaływaniem Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na rozwój lokalny oraz specyfiką gospodarczą gminy Zblewo.

W Symposium wzięli udział przedstawiciele różnych instytucji i organizacji z naszego Regionu: organizacji pozarządowych, urzędów pracy, lokalnych grup działania, lokalnych grup rybackich, grup producenckich, uczelni wyższych, samorządów lokalnych, przedstawicielei pracodawców, spółdzielni socjalnych, stref ekonomicznych, Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Pomorski Oddział Regionalny w Gdyni), Agencji Rozwoju Pomorza S.A., Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy, Lasów Państwowych, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia. //

*dane na podstawie publikacji „Województwo Pomorskie 2014 – Podregiony, Powiaty, Gminy”, Urząd Statystyczny w Gdańsku).

Iwona Wolanin-Szułdrzyńska

Z odwiedzinami w firmie Steico Sp z.o.o – relacja z wizyty studyjnej

Relacja z wizyty w zakładach firmy „Steico” Sp. z o.o. w Podstrefie Czarna Woda Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (powiat starogardzki).

Firma „Steico” Sp. z o.o. (będąca głównym udziałowcem międzynarodowej korporacji) jest największym producentem płyt porowatych w Europie, a także drugim największym producentem belek w technologii LVL stosowanych w budownictwie. Produkuje również różnego rodzaju materiały izolacyjne. W Polsce działają dwie fabryki: w Czarnkowie oraz Czarnej Wodzie, w których zatrudnionych jest łącznie 800 osób. Obecnie w zakładach w Czarnej Wodzie realizowana jest budowa nowej fabryki do produkcji płyt w technologii LVL a teren inwestycji objęty został Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną. Zakłady „Steico” są jednym z największych pracodawców w powiecie starogardzkim, a w związku z realizowaną inwestycją tworzą także nowe miejsca pracy. Działalność zakładów powoduje również generowanie miejsc pracy w firmach kooperujących, a także w usługach tj. w obsłudze fabryki, transporcie, zakwaterowaniu itp.

Dzięki uprzejmości dyrekcji zakładów uczestnicy Sympozjum zwiedzili fabrykę, w tym budowane linie produkcyjne w technologii LVL, z których już część działa. W trakcie zwiedzania rozmawiano również o tworzonych stanowiskach pracy, rekrutacji pracowników, wymaganych kwalifikacjach oraz szkoleniach pracowników.

Uczestnicy Sympozjum spotkali się również z Panem Arkadiuszem Glinieckim, Burmistrzem Czarnej Wody w nowym gmachu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, który został zbudowany przez firmę „Steico” w ekologicznej i energooszczędnej technologii szkieletowej (pierwsza Szkoła w Polsce w tej technologii).

Podczas spotkania przedstawiciel firmy z fabryki w Czarnkowie zaprezentowa-

Fot. Archiwum WUP

wał zalety budownictwa ekologicznego i energooszczędnego oraz technologię w jakiej został zbudowany Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Czarnej Wodzie.

Szczególnie interesujące było wystąpienie Burmistrza Czarnej Wody dotyczące dalszych planów rozwoju Miasta w związku z inicjatywą utworzenia Pomorskiego Klastra Drzewnego. Działalność Klastra będzie miała miejsce w trzech zasadniczych obszarach: szkolnictwo zawodowe, badania i rozwój (podniesienie poziomu innowacyjności lokalnych firm) oraz utworzenie parku przemysłowego w Czarnej Wodzie. Dzięki temu Czarna Woda będzie miała szansę stać się liczącym i silnym ośrodkiem produkcyjnym, badawczym – rozwojowym i szkoleniowym, co wywrze niewątpliwie wpływ na rozwój okolicznych obszarów wiejskich i z czego skorzystają również mieszkańcy wsi. //

Fot. Archiwum WUP

Fot. Archiwum WUP

Stanisław Szultka, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

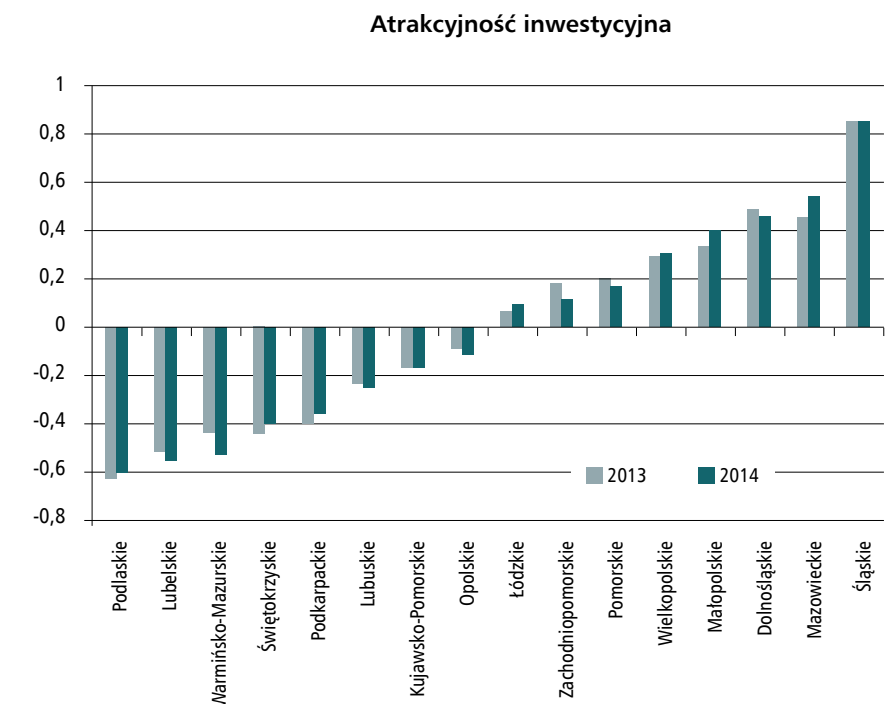
Trendy rozwoju gospodarczego województwa pomorskiego – perspektywy dla obszarów wiejskich

Dekada członkostwa Polski w Unii Europejskiej była niewątpliwie okresem rozwoju i doganiania krajów Europy Zachodniej. Również województwo pomorskie notowało w tym okresie wzrost gospodarczy. Rozwój ten zawdzięczamy z jednej strony napływowi znaczących środków pomocowych z UE oraz kapitałowi zagranicznemu w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Niewątpliwie, w regionie pomorskim, motorem rozwoju gospodarczego w tym okresie była aglomeracja trójmiejska, która dominowała w gospodarce regionu, a także rozwijała się w szybszym tempie niż pozostała część województwa.

W ostatnich latach odnotowujemy znaczące spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego, które wskazuje na wyczerpywanie się dotychczasowego – podwykonawczego – modelu rozwoju i wpadania w swoistą pułapkę kraju średniego dochodu. Negatywne konsekwencje tego procesu w większym stopniu dotyczą terenów poza aglomeracją, które notują szybszy spadek dochodów, wzrost bezrobocia, spadek aktywności zawodowej oraz migracje do aglomeracji oraz za granicę. Rodzi to potrzebę wypracowania nowego modelu i mechanizmu rozwoju zarówno na poziomie całego regionu jak również na poszczególnych, zróżnicowanych wewnętrznie, terenach wiejskich. Jeśli to się nie uda, tereny wiejskie, szczególnie te położone na obrzeżach województwa, będą ulegały dalszej depopulacji.

JESTEŚMY ŚREDNIAKAMI

Potencjał gospodarczy na tle pozostałych województw plasuje województwo pomorskie wśród średniaków – w szczególności za takimi regionami jak mazowieckie, dolnośląskie, wielkopolskie, małopolskie czy śląskie. Pomorskie zajmuje miejsce za tymi regionami pod względem generowanej wartości dodanej w gospodarce, atrakcyjności inwestycyjnej czy dynamiki tworzenia nowych miejsc

Źródło: Atrakcyjność inwestycyjna regionów i podregionów Polski, IBnGR Gdańsk 2014.

pracy. Trochę słabiej wygląda region pomorski w obszarze innowacyjności. Pod względem udziału przedsiębiorstw, które w ostatnich trzech latach wdrożyły innowacyjne rozwiązania, znajdujemy się poniżej średniej krajowej, a pod względem

nakładów na działalność badawczo-rozwojową wyprzedzają nas m.in. takie regiony jak łódzkie czy podkarpackie.

Potwierdzeniem ograniczonej innowacyjności pomorskiej gospodarki jest struktura eksportu, w której dominują produk-

ty średnio-niskich i niskich technologii. Kluczowymi produktami eksportowymi województwa są statki i konstrukcje pływające oraz wyroby przemysłu petrochemicznego. Na przestrzeni ostatnich lat struktura gospodarcza województwa pomorskiego nie uległa znaczącej zmianie.

AGLOMERACJA MOTOREM ROZWOJU GOSPODARCZEGO

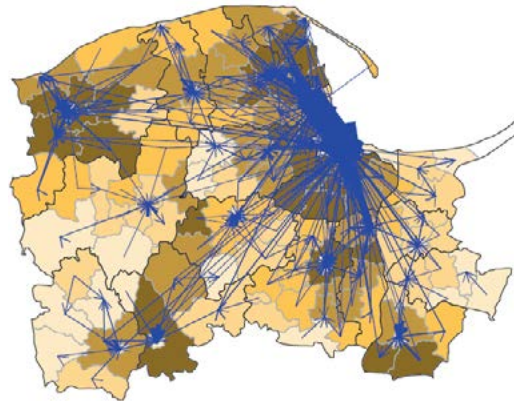
Województwo pomorskie rozwija się wokół aglomeracji trójmiejskiej, która jest swoistym silnikiem rozwoju całego regionu. Te obszary, które są położone dalej od aglomeracji rozwijają się zdecydowanie słabiej.

Obrazuje to m.in. wskaźnik PKB na mieszkańca w stosunku do średniej dla całego województwa. Wskaźnik ten w latach 2005-2012 wzrósł istotnie w aglomeracji trójmiejskiej z 147,6% do 151% oraz nieznacznie w podregionie gdańskim z 71 do 72% oraz podregionie starogardzkim z 77,3 do 78% średniej regionalnej. Z kolei w podregionie słupskim wskaźnik spadł w analogicznym okresie z 77,3% średniej regionalnej do 74%¹. Dane te potwierdzają, że aglomerację trójmiejską cechują nie tylko znacząco wyższe dochody stosunku do pozostałych terenów województwa oraz fakt, że dystans ten cały czas ulega zwiększeniu.

Potwierdzeniem tej tezy jest również mapa obrazująca dojazdy mieszkańców województwa pomorskiego do pracy poza gminę zamieszkania. Pokazuje ona wyraźnie siłę oddziaływania aglomeracji, a także słabość, a w zasadzie brak tzw. subregionalnych ośrodków wzrostu. Wyraźnie widać, że poza aglomeracją trójmiejską oddziaływanie innych miast powiatowych, w zakresie generowania miejsc pracy, jest co najwyżej w zasięgu powiatu, a najczęściej ogranicza się jedynie do przyległych gmin.

SPOWOLNIENIE TEMPA WZROSTU

Począwszy od roku 2010 pomorska gospodarka zanotowała spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego. W roku 2004 wzrost PKB dla gospodarki Pomorza ukształtował się na poziomie bliskim 8 procent podczas gdy w roku 2012 wyniósł niecałe 3%. Pomimo tego, iż w ostatnich okresie tempo wzrostu krajowej gospodarki nieco przyspieszyło, to jednak wciąż jesteśmy daleko od poziomu z lat

Liczba dojeżdżających do pracy na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2011 r.

- 4,1 – 9,7 (25)
- 9,7 – 11,8 (25)
- 11,8 – 14,4 (24)
- 14,4 – 16,5 (24)
- 16,5 – 23,1 (24)

Dojeżdżający do pracy w 2011 r.

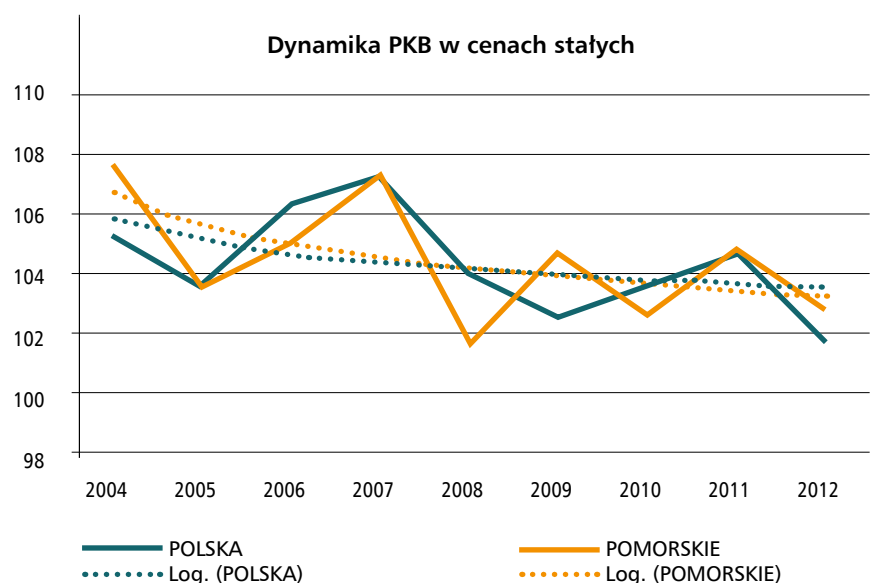

Źródło: Atlas jakości życia w woj. Pomorskim. Edycja IV. IBnGR, Gdańsk 2014.

2004-2007. Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego przekłada się negatywnie stopę bezrobocia czy dochody ludności. Począwszy od roku 2010 znacząco spadło tempo wzrostu dochodów ludności.

Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w większym stopniu dotyka tereny wiejskie niż miejskie. Pokazuje to wyraźnie dynamika stopy bezrobocia. Spowalniająca po 2008 roku koniunktura spowodowała, iż stopa bezrobocia w zaczęła rosnąć. Na terenach miejskich od roku 2010 widać ustabilizowanie poziomu bezrobocia, podczas gdy na terenach wiejskich bezrobocie ostatnich latach nadal wykazuje trend wzrostowy. również poziom aktywności ekonomicznej ludności w woj. Pomorskim wskazuje na rozdziewiek pomiędzy miastem a wsią. Podczas gdy aktywność ekonomiczna dla

całego regionu nieznacznie rośnie, na terenach wiejskich widać jej większe wahania, z tendencją do jej obniżania. W miastach natomiast aktywność ekonomiczna rośnie. Zważywszy na relatywnie niski (w stosunku do krajów Europy Zachodniej) poziom aktywności ekonomicznej dodatkowo jej spadek jest czynnikiem zdecydowanie negatywnym i może wskazywać na tendencję do ograniczania aktywności ekonomicznej na terenach wiejskich. Oczywiście należy zrobić tu zastrzeżenie, że dane te nie uwzględniają szarej strefy czyli zatrudnienia nierejestrowanego. Wskaźnik tego typu zatrudnienia na terenach wiejskich może być proporcjonalnie większy niż na terenach miejskich (np. w branży budowlanej). Dodatkowo spowolnienie gospodarcze może rodzić presję na przesuwanie części miejsc pracy do szarej strefy. Sytuacja ta jakkolwiek

¹ Dane przytaczane w opracowaniu jeśli nie wskazano inaczej na podstawie Bank Danych Regionalnych – GUS.

zapewne zmienia nieco obraz aktywności ekonomicznej obszarów wiejskich, lecz nadal jest zdecydowanie niekorzystna.

WYZWANIE DEMOGRAFICZNE

Potwierdzeniem negatywnych tendencji, a jednocześnie skali wyzwania przed jakim stoją regiony poza aglomeracją, są wskaźniki poziomu i kierunku migracji. Wyzwanie to jest tym większe, że w obliczu nadchodzącego kryzysu demograficznego (niski przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa) jednym z kluczowych wyzwań jest zahamowanie (a najlepiej ich odwrócenie) negatywnych tendencji migracyjnych tj. odpływu ludności. Największy ubytek liczby ludności w ostatnich latach odnotowują regiony położone na obrzeżach województwa pomorskiego, w tym powiaty sztumski, człuchowski, miasto Słupsk, bytowski, kwidziński. Z kolei dodatnie saldo migracji miały jedynie miasto Gdańsk oraz powiaty gdański, kartuski, pucki i wejherowski – czyli powiaty będące w bezpośrednim zapleczu aglomeracji. O skali negatywnych tendencji na terenach wiejskich świadczy fakt, że pomimo generalnie wyższego przyrostu naturalnego na terenach wiejskich dynamika przyrostu ludzi w wieku poprodukcyjnym jest tam wyższa niż w mieście. Przyrost ten na przełomie lat 2012-2014 na wsi wyniósł 8,7% podczas gdy na w miastach 7,3%.

WYZWANIEM JEST ZMIANA MODELU KONKUROWANIA

Spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego z jednej strony spowodowane było kryzysem gospodarczym, jaki objął najbardziej rozwinięte kraje świata (Europa Zachodni, USA, co przełożyło się na tempo rozwoju krajów uzależnionych od nich gospodarczo, w tym Polski. Z drugiej strony, spowolnienie gospodarcze polskiej gospodarki obrazuje, że dotychczasowy model rozwoju, oparty o relatywnie niskie koszty stosunkowo dobrze wykształconej siły roboczej, zaczyna się wyczerpywać. Polska gospodarka znalazła się w strefie zagrożenia, wykluczenia, definiowanej w literaturze jako „pułapka średniego dochodu”. W dalekim uproszczeniu pułapka ta wynika z tego, że w skutek rozwoju gospodarczego rosną koszty pracy, w wyniku czego następuje utrata przewagi kosztowej oraz zdolności do konkurencyjności produktami niższej przetworzonej danej gospodarki. Z drugiej strony nie wytworzyła ona jeszcze zdolności do kreowania bardziej zaawansowanych, w szczególności technologicznie, produktów i usług

– tj. produktów o wyższej wartości dodanej, w których możliwe jest konkurencyjność na rynkach międzynarodowych przy wyższych kosztach pracy. Schemat ten wydaje się być adekwatny do obrazu rzeczywistości, w jakiej znalazła się Polska, a w tym również pomorska gospodarka.

Pułapka średniego dochodu, w kontekście zdefiniowanego spowolnienia gospodarczego z jednej strony oraz relatywnie niskiej innowacyjności z drugiej strony, rodzi wyzwanie dla zmiany modelu konkurencyjności. Bez tego niemożliwe będzie generowanie atrakcyjnych i generujących wysoką wartość dodaną, miejsc pracy.

SCENARIUSZE DLA POMORZA

Parę lat temu w ramach foresightu regionalnego realizowanego przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, sformułowano szereg scenariuszy rozwojowych dla Pomorza. Wskazywały one w o oparciu o jakie czynniki i w jakich kierunkach może rozwijać się region pomorski.

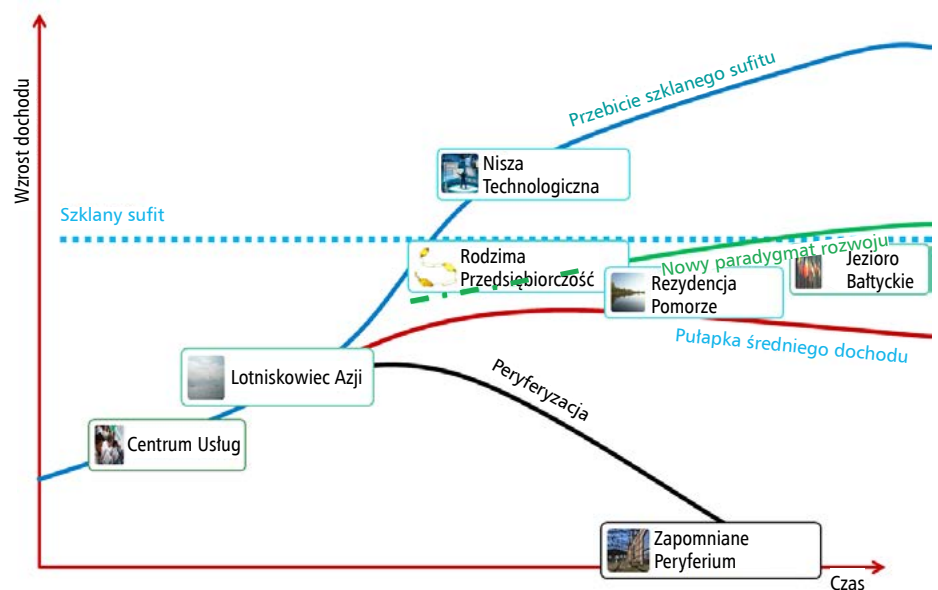
W trakcie prac, debat i szerokich konsultacji sformułowanych zostało kilka scenariuszy rozwoju Pomorza. „Lotniskowiec Azji” – to scenariusz rozwoju opartego na powiązaniach logistycznych z Azją, połączony z przyciąganiem do regionu inwestorów z tego regionu. „Jezioro Bałtyckie” – scenariusz oparty o ściślejszą integrację/współpracę w obszarze Morza Bałtyckiego – w szczególności krajami skandynawskimi, cechującymi się wysoko innowacyjnymi gospodarkami. „Centrum

Usług” – scenariusz oparty o lokowanie w regionie inwestycji w obszarze centrów usług wspólnych (z obszaru finansów, IT) – scenariusz w dużym stopniu obecnie się urzeczywistniający. „Rezydencja Pomorze” – wykorzystanie atutów wysokiej jakości życia, a także w oparciu o atrakcyjne środowisko i bogatą ofertę kulturalną, budowanie atrakcyjności osiedleńczej oraz przyciąganie do regionu osób dysponujących zasobami finansowymi. „Rodzima Przedsiębiorczość” – oparcie rozwoju o małe i średnie przedsiębiorstwa o kapitał krajowy. „Nisza Technologiczna” – znalezienie innowacyjnej niszy, w obszarze której region mógłby rozwijać technologie na poziomie światowym i skutecznie je komercjalizować.

Poza powyższymi, sformułowano został również scenariusz alternatywy – taki, w którym regionowi się nie udaje, czyli „Zapomniane Peryferie”.

Dziś obserwujemy, że zdecydowanej racji bytu nabrał scenariusz „Centrum usług”, który jest konsekwencją napływu inwestycji zagranicznych w obszarze BPO. Nieco wolniej, ale na znaczącym poziomie, urzeczywistnia się w Pomorskim rozwój definiowany jako scenariusz „Lotniskowca Azji”, co jest konsekwencją poprawy infrastruktury transportowej oraz rozbudowy portów.

W kontekście scenariusza „Niszy Technologicznej” warto wspomnieć, że w tym roku samorząd województwa pomorskiego wybrał cztery obszary tzw. inteli-

gentnych specjalizacji. Inteligentne specjalizacje zostały zdefiniowane w takich obszarach jak: gospodarka morską (technologie offshore i portowo-logistyczne); ICT (technologie interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie); ekoenergetyki (technologie efektywne w produkcji, przesyłaniu, dystrybucji i zużyciu energii i paliw); a także specjalizacje w sektorze zdrowia (technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia się). Specjalizacje wyznaczają kierunki, w których potencjał innowacyjny jest największy i które powinny stać się swoistymi motorami napędowymi innowacyjnej gospodarki Pomorza w perspektywie najbliższej dekady. Na tych obszarach zostanie skoncentrowane publiczne wsparcie na badania i innowacje, dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020. Czas pokaże, czy i w którym obszarze, mamy szansę na kreowanie nowych technologii.

Warto również wspomnieć o konsekwencjach, jakie miałyby realizacja poszczególnych scenariuszy z punktu widzenia spójności społecznej i pogłębiania bądź niwelowania różnic pomiędzy aglomeracją a pozostałą częścią regionu. Z punktu widzenia zróżnicowań na osi aglomeracja – pozostała część regionu, to scenariusze „Niszy Technologicznej” oraz „Centrum Usług” są w dominującej części ukierunkowane na rozwój aglomeracji, a scenariusz „Lotniskowca Azji” – aglomeracji i jej bezpośredniego otoczenia. Pozostałe scenariusze, w szczególności „Rodzima Przedsiębiorczość” oraz „Rezydencja Pomorze” stwarzają szansę również dla pozostałych części regionu.

RÓŻNE POTENCJAŁY – RÓŻNE KIERUNKI ROZWOJU

Struktura gospodarcza obszarów wiejskich w województwie pomorskim jest istotnie zróżnicowana. Niewątpliwie istotnym determinantem tych zróżnicowań jest geografia oraz stopień rozwinięcia infrastruktury komunikacyjnej. Generalnie lepiej rozwinięte, pod względem infrastruktury i uprzemysłowienia, są regiony położone „na zapleczu” aglomeracji trójmiejskiej, w szczególności takie regiony jak centralne Kaszuby oraz powiaty tczewski, starogardzki, kwidziński. Najbardziej uprzemysłowione są tereny położone na wschód od Wisły – powiaty nowodworski, sztumski, malborski, oraz położone na zachod-

nich krańcach województwa – powiaty człuchowski, słupski (ziemski).

Powiaty takie jak kwidziński, tczewski, starogardzki cechują się istotnym udziałem dużych przedsiębiorstw, które mają znaczący udział w ich rynku pracy. W przypadku powiatów kwidzińskiego i tczewskiego istotny udział mają podmioty z kapitałem zagranicznym. Dotychczasowy napływ inwestycji zagranicznych pokazuje, że potencjał do przyciągania inwestorów zagranicznych ma aglomeracja (w szczególności w obszarze usług) oraz powiaty dobrze skomunikowane (wokół autostrady A1), w szczególności tczewski

i kwidziński (inwestycje przemysłowe). Te regiony niewątpliwie będą korzystać w przypadku dalszego urzeczywistnienia się scenariusza „Lotniskowiec Azji”, a także „Jezioro Bałtyckie”. Również w przypadku rozwoju obszarów zdefiniowanych jako inteligentne specjalizacje – w szczególności w obszarze ICT (Tczew) oraz technologie medyczne (Starogard Gdański).

Z kolei powiaty takie jak kartuski, kościerski, chojnicki, bytowski w większym stopniu rozwijają się w oparciu o małe i średnie przedsiębiorstwa o kapitale krajowym. Szybszy rozwój tych regionów możliwy jest de facto jedynie w przypadku realizacji scenariusza „Rodzima Przedsiębiorczość” (rozwój małych i średnich przedsiębiorstw) oraz „Rezydencja Pomorze” (wykorzystanie walorów turystycznych). //

Perspektywy na przyszłość

Perspektywy rozwoju województwa pomorskiego, w tym obszarów wiejskich, zależą od trzech kluczowych czynników:

1. Tempa i modelu rozwoju metropolii. Szybszy rozwój metropolii będzie niewątpliwie oddziaływał na otaczające je obszary poprzez większe dochody ludności, za które będą oni mogli nabyć lokalnie wytworzone dobra lub świadczone usługi. Z drugiej strony niewątpliwie, w obliczu wyzwania demograficznego, szybszy rozwój metropolii będzie potencjalnie wysysał ludność z terenów wiejskich do metropolii. W przypadku terenów położonych w zasięgu codziennej komunikacji, może to prowadzić do sytuacji, że tereny te będą stanowiły swoiste „sypialnie” aglomeracji. Z kolei w przypadku terenów bardziej oddalonych od aglomeracji, może dotknąć ich depopulacja i bardzo szybkie starzenie się lokalnych społeczności.
2. Możliwości zatrzymania ludzi (depopulacji) terenów wiejskich. W perspektywie trendów demograficznych, ludzie będą kluczowym „zasobem” atrakcyjności danej lokalizacji. Zdolność do ich zatrzymania będzie wynikać z jednej strony z jakości życia (atrakcyjne środowisko, infrastruktura społeczno-kulturowa, infrastruktura komunikacyjna, lokalny kapitał społeczny), a także perspektyw zapewnienia dochodu niezbędnego do utrzymania się na danym terenie.
3. Zdolności do sięgnięcia po „popyt” spoza terenów wiejskich. Odbywać się to może na dwa sposoby. Po pierwsze poprzez przyciągania na tereny wiejskie ludności z aglomeracji np. w celach turystycznych. Drugą opcją jest sprzedaż produktów lokalnych do metropolii, czy wręcz na rynki międzynarodowe, co potencjalnie pozwala dzięki niższym kosztom wytworzenia generować potencjalnie większe zyski.

Powyższe czynniki nie są od siebie niezależne. Wręcz przeciwnie, bardzo istotnie na siebie oddziałują. Nie ma też jednej, tej samej drogi dla wszystkich. Inny pomysł na siebie musi znaleźć Czarne, inny Sierakowice a jeszcze inny Banino. Sukces lub porażka w strategii rozwoju danej lokalizacji będzie zależał od skuteczności wykorzystania swoistego miksu własnych atutów oraz pojawiających się szans i tworzenia na tej bazie przyjaznego otoczenia, w którym ludzie będą chcieli żyć. Jakkolwiek niewiarygodnie by to nie brzmiało – w dobie wysokiego bezrobocia to ludzie są największym „zasobem” dla rozwoju, a ich brak (odpływ) czynnikiem, którego nie można zastąpić.

na podstawie prezentacji prelegentów, debaty i wizyty studyjnej opracowała Iwona Wolanin-Szudrzyńska

Wnioski i Rekomendacje 2014

JAKIE SĄ TRENDY ROZWOJU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO I JAKIE JEST ICH ZNACZENIE DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH

Perspektywy rozwoju województwa pomorskiego, a zwłaszcza obszarów wiejskich, zależą od trzech kluczowych czynników:

1. Tempa i modelu rozwoju metropolii. Szybszy rozwój metropolii będzie oddziaływał na otaczające je obszary poprzez większe dochody ludności, za które będzie można nabywać lokalnie wytworzone dobra lub świadczone usługi. Z drugiej strony, w obliczu wyzwania demograficznego, szybszy rozwój metropolii będzie potencjalnie wysysał ludność z terenów wiejskich. W przypadku terenów położonych w zasięgu codziennej komunikacji, mogą one stać się „sypialniami” aglomeracji. Z kolei tereny bardziej oddalone od aglomeracji, może dotknąć depopulacja i szybkie starzenie się lokalnych społeczności.

2. Możliwości zatrzymania ludzi z terenów wiejskich (ograniczenie zjawiska depopulacji). W perspektywie trendów demograficznych, ludzie będą kluczowym „zasobem” atrakcyjności danej lokalizacji. Zdolność do ich zatrzymania będzie wynikać z jakości życia oraz perspektyw zapewnienia dochodu niezbędnego do utrzymania się na danym terenie.

3. Zdolności do sięgnięcia po „popyt” spoza terenów wiejskich. Odbywać się to może na dwa sposoby. 1) przyciąganie na tereny wiejskie ludności z aglomeracji np. w celach turystycznych, 2) sprzedaż produktów lokalnych do metropolii czy na rynki międzynarodowe, co potencjalnie pozwala dzięki niższym kosztom wytworzenia generować potencjalnie większe zyski.

Fot. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Rekomendacje:

- Trzy ww. kluczowe czynniki nie są od siebie niezależne, natomiast bardzo istotnie na siebie oddziałują.
- Nie ma też jednej, tej samej drogi dla wszystkich. Inny pomysł na siebie musi znaleźć Czarne, inny Sierakowice a jeszcze inny Baniń. Sukces lub porażka w strategii rozwoju danej lokalizacji będzie zależał od skuteczności wykorzystania swoistego miksów własnych atutów oraz pojawiających się szans i tworzenia na tej bazie przyjaznego otoczenia, w którym ludzie będą chcieli żyć.
- Jakkolwiek niewiarygodnie by to nie brzmiało – w dobie wysokiego bezrobocia to ludzie są największym „zasobem” dla rozwoju, a ich brak (odpływ) czynnikiem, którego nie można zastąpić.
- W obliczu nadchodzącego kryzysu demograficznego (niski przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa) jednym z kluczowych wyzwań jest zahamowanie (a najlepiej ich odwrócenie) negatywnych tendencji migracyjnych tj. odpływu ludności.

JAK DZIAŁALNOŚĆ POMORSKIEJ SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ WPŁYWA NA TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM I JAKIE WYNIKAJĄ Z TEGO KORZYŚCI DLA MIESZKAŃCÓW WSI

W województwie pomorskim działa 13 Podstref Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z czego 9 poza aglomeracją trójmiejską w powiatach: człuchowskim, kwidzińskim, malborskim, puckim, starogardzkim, tczewskim, wejherowskim. W II poł. 2014 r. powstała nowa Podstrefa w Czarnej Wodzie w powiecie starogardzkim. W Pomorskiej SSE dominują duże inwestycje ekonomiczne.

W Strefach lokuje się większość bezpośrednich inwestycji produkcyjnych re-

alizowanych przez duże koncerny, zarówno polskie jak i zagraniczne. Z uwagi na to, że większość Podstref zlokalizowana jest poza dużymi aglomeracjami miejskimi, w małych miastach i na obszarach wiejskich, jest to szansa zatrudnienia dla mieszkańców obszarów wiejskich.

PSSE wspiera przedsiębiorców w kształceniu i pozyskiwaniu kompetentnych pracowników. Zachęca przedsiębiorców działających na terenach Strefy do włączenia się w kształcenie zawodowe przyszłych pracowników, tak by dopasować kompetencje do wymagań rynku pracy. Koordynuje współpracę szkół zawodowych z przedsiębiorcami, dostosowując m.in. program nauczania oraz możliwość odbycia praktyk. Strefa nawiązuje współpracę z powiatowymi urzędami pracy działającą na rzecz przekwalifikowania osób bezrobotnych oraz organizując praktyki i staże pracownicze.

Rekomendacje:

- Przykład samorządu w Czarnej Wodzie wskazuje jeden ze sposobów współpracy ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi.
- Powiatowe urzędy pracy powinny korzystać z możliwości jakie oferuje współpraca ze Strefami.

JAKIE KORZYŚCI WYNIKAJĄ Z DZIAŁALNOŚCI INVEST IN POMERANII DLA ROZWOJU POMORZA.

Invest in Pomerania jest regionalną inicjatywą, która w oparciu o zasadę non-profit pomaga inwestorom zagranicznym realizować projekty inwestycyjne na Pomorzu. Powstał tu unikalny system obsługi inwestorów zagranicznych oparty na bliskiej współpracy pomiędzy członkami Invest in Pomerania. Inicjatywę tworzą Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, miasta: Gdańsk, Gdynia, Słupsk i Sopot,

Invest in Pomerania

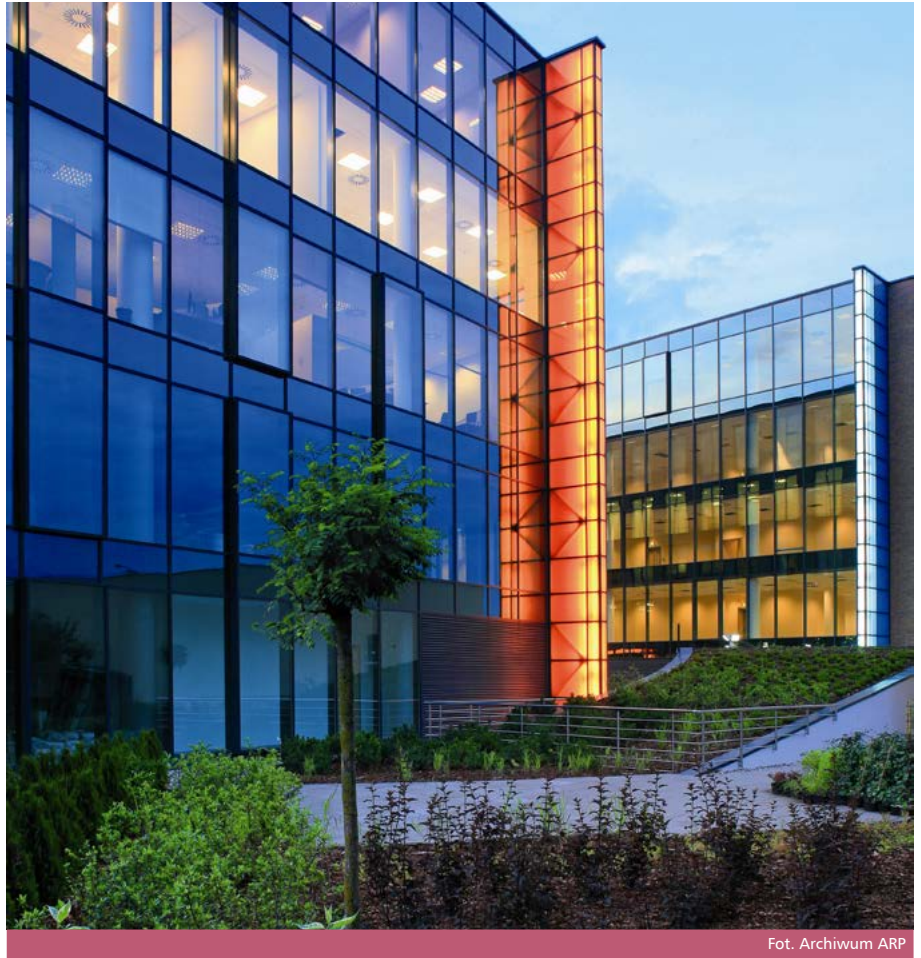
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna, InvestGDA oraz Agencja Rozwoju Pomorza, która koordynuje działania inicjatywy.

Invest in Pomerania oferuje szerokie wsparcie podczas procesu inwestycyjnego, a także kompleksową opiekę poinwestycyjną. Całość systemu opiera się na zasadzie One-Stop-Shop. Założeniem jest, aby inwestor zgłaszając się do Invest in Pomerania miał pewność, że otrzyma wsparcie na każdym etapie procesu inwestycyjnego.

Od początku istnienia Invest in Pomerania obsłużyła 438 zapytań inwestycyjnych z 36 krajów (państwa nordyckie, Niemcy, USA, Wielka Brytania, Polska, Benelux, Chiny, Indie). Inwestorzy reprezentowali 17 branż – BPO / SSC, energetyka, ICT, Produkcja (maszyn i urządzeń), Chemia lekka, Motoryzacja, Logistyka, Produkcja (materiałów budowlanych), Przetwórstwo (rolno spożywcze), Turystyka, Hotelarstwo i inne. W sumie zorganizowano 147 wizyt inwestorów w regionie. 47 projektów inwestycyjnych zakończyły się sukcesem, w tym nowe projekty i reinwestycje.

Perspektywy dalszego rozwoju:

- Sektor BPO/SSC w dalszym ciągu będzie się rozwijać 15-20% rocznie
- Rozwój sektora ICT uzależniony jest od dostępności wykwalifikowanej kadry
- Lokalizacja projektów produkcyjnych uzależniona jest od rozwoju infrastruktury
- Oczekiwany jest wzrost znaczenia Pomorza jako hub'u logistycznego dla Polski płn. i Basenu Morza Bałtyckiego
- Oczekiwany jest wzrost znaczenia projektów offshore w produkcji pomorskich firm związanych z gospodarką morską
- Wzrost zatrudnienia w dużej mierze uzależniony będzie od dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku.

Fot. Archiwum ARP

JAK TURYSTYKA WPŁYWA NA ROZWÓJ USŁUG NA OBSZARACH WIEJSKICH

Gospodarka turystyczna to jedna z najbardziej dochodowych dziedzin gospodarki. Europejska gospodarka turystyczna stanowi 10 proc. wkładu w PKB Unii Europejskiej, dając zatrudnienie dla 25 milionów osób.

Fot. Archiwum WUP

W Polsce w 2014 r. z obiektów noclegowych skorzystało o 4,3% więcej cudzoziemców niż w 2013 r. Przeciętne wydatki turystów wynosiły ok. 455 USD na osobę, więcej o około 13,5% niż w 2013 r. Natężenie krajowego ruchu turystycznego w lecie 2014 r. było największe w województwie pomorskim i wyniosło 25,4%.

Turystyka jest przemysłem czasu wolnego, który ludzie chcą ciekawie spędzić. Dlatego też chętnie biorą udział w imprezie kulturalnej, rozrywkowej, sportowej. Dużą rolę odgrywa tu marketing miejsca, promocja, profesjonalna obsługa klienta. Dlatego też należy dbać o odpowiednie kształcenie i umiejętności kadry obsługi turystycznej.

Rekomendacje:

Z uwagi na to, że gospodarka turystyczna to jedna z najbardziej dochodowych dziedzin gospodarki, należy dbać o dostarczenie odpowiedniej wiedzy, kwalifikacji i umiejętności mieszkańcom wsi, którzy podejmują pracę lub realizują przedsięwzięcia związane z turystyką wiejską.

JAKIE MIEJSCA PRACY OFERUJE MIESZKAŃCOM WSI RYNEK USŁUG LEŚNYCH.

Firmy leśne w Polsce to ok. 8 tys. podmiotów, 3,5 tys. podpisanych umów z nadleśnictwami (przeciętnie 8 firm na nadleśnictwo), które dają zatrudnienie ok. 40 tys. osób. Na obszarze zarządzanym przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Gdańsku dział 49 firm leśnych (4 firmy na nadleśnictwo) zatrudniających zatrudnienie 1,1 tys. osób.

W związku z powyższym daje się zauważyć niekorzystne zmiany takie jak zanikanie umiejętności spowodowane starzeniem się kadry w przedsiębiorstwach, brak szkół dla robotników leśnych brak instrumentów dedykowanych przedsiębiorczości leśnej (niedostateczna obecność sektora w orbicie działań instytucji

wspierających przedsiębiorczość). Brakuje też nowych pracowników z powodu niskiej atrakcyjności zawodu spowodowanej bardzo trudnymi warunkami pracy. Wszystko to składa się na niską rangę zawodu.

W województwie pomorskim drzemie ogromny, niewykorzystany potencjał rozwoju w oparciu o jego zasoby leśne oraz jego mieszkańców. W związku z powyższym proponuje się następujące kierunki rozwoju dla obszarów wiejskich w aspekcie zasobów leśnych:

- rozwój turystyki opartej o walory przyrodnicze
- rozwój tzw. Birdwatching – fakty czyli rodzaj hobby polegający na obserwowaniu ptaków, gołym okiem lub przez przyrządy optyczne (lornetkę, lunetę). Uprawiany głównie przez ludzi w wie-

ku 45-64 lata a najliczniej przez mieszkańców miast poniżej 50 tys. Do tego potrzebna jest infrastruktura taka jak: Czatownie, ścieżki spacerowe, ścieżki w koronach drzew, wieże pomosty widokowe. Jest to produkt turystyczny dynamicznie się rozwijający.

- rozwój pozyskiwania runa leśnego – skup owoców leśnych i grzybów
- edukacja – Przedszkola Leśne – pomysł powstał w latach 50-ch w Danii. Obecnie rozpowszechniony Skandynawii, Wlk. Brytanii Japonii i USA.

Rekomendacje:

- Wypracowanie kierunków rozwoju dla obszarów wiejskich w oparciu o zasoby leśne
- Doprowadzenie do stabilnego rynku usług leśnych, który będzie kształtowany przez:
 - kompetentnych pracowników
 - określenie kompetencji i definicji pracowników leśnych, określenie programów szkoleniowych
 - odpowiednie instrumenty wsparcia – umocowanie interesów sektora w programach wspierających przedsiębiorczość, zwiększenie udziału PGL LP w strukturach wspierania przedsiębiorczości
 - zapewnienie większego dopływu pracowników – podniesienie rangi zawodu, zwiększenie atrakcyjności pracy w firmach leśnych.

JAKIE ZNACZENIE MA ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ DLA AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW WSI ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

W 2013 r. powołane zostały w województwie dwa Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej – jeden z siedzibą w Słupsku, drugi w Gdańsku. Powstał też „Wojewódzki Program Wspierania Ekonomii Społecznej na lata 2014-2020”.

W województwie pomorskim funkcjonuje 7 039 podmiotów ekonomii społecznej, w tym: 13 Centrów Integracji Społecznej, 9 Klubów Integracji Społecznej, 2 Zakłady Aktywności Zawodowej, 68 Spółdzielni Socjalnych zarejestrowanych w KRS, 15 Spółdzielni Inwalidów i Niewidomych, 6886 organizacji pozarządowych (ok. 10% prowadzi działalność gospodarczą), 46 Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Fot. Fotolia.com

Obszary popegeerowskie stanowią specyficzny rodzaj obszarów wiejskich gdzie kumulują się problemy związane z małym dostępem do miejsc pracy i brakiem miejsc pracy, niską jakością życia, bezrobociem, ubóstwem, niskim wykształceniem, a zwłaszcza zjawiskiem bezrobocia dziedzicznego. W takich warunkach na obszarach popegeerowskich zagrożenie wykluczeniem społecznym jest znacznie większe niż na pozostałych obszarach wiejskich województwa pomorskiego.

Zatrudnienie socjalne może odgrywać w tej sytuacji ważną rolę w aspekcie przygotowania przynajmniej części mieszkańców wsi popegeerowskich do wejścia na rynek pracy.

Sytuacja ta spowodowała, że w dniu 1 lipca 2014 roku 4 województwa: Pomorskie, Zachodniopomorskie, Warmińsko – Mazurskie i Lubuskie podpisały deklarację o podjęciu współpracy na rzecz rewitalizacji środowisk popegeerowskich.

Rekomendacje:

W celu wspierania powrotu na rynek pracy mieszkańców wsi zagrożonych wykluczeniem społecznym konieczna jest współpraca powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej z Centrami Integracji Społecznej i Klubami Integracji Społecznej.

CO OFERUJE SREBRNA GOSPODARKA – CZY ROZWÓJ USŁUG NA RZECZ SENIORÓW BĘDZIE ŹRÓDŁEM NOWYCH MIEJSC PRACY DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH

Warunki konieczne do rozwoju srebrnej gospodarki to:

- walka z negatywnym stereotypem starości, poprawa oceny pozycji i ról osób starszych

- rozwój gerontechnologii – nauki o technologii i starzeniu się w celu poprawy życia codziennego seniorów
- wzrost wiedzy w społeczeństwie na tematy związane ze starością (także wśród osób starszych)
- przełamywanie barier dot. korzystania seniorów z nowych produktów i usług, zmiana nawyków konsumenckich (dopasowanie ofert do potrzeb seniorów)
- promocja srebrnej gospodarki w regionie, przedstawianie potencjału starszych klientów i konsumentów rynku
- rozwój „srebrnego rynku” – dóbr, wartości i usług skierowanych do osób zamierzających w wieku 50+.

Srebrny rynek usług stanowią: zastosowanie technologii informacyjnych IT w lecznictwie, rozwój Wellness (spa, baseny, sauny, aquaparki, fitness, salony urody) – wzrost świadomości zdrowego stylu życia, siłownie plenerowe (sprzęt do ćwiczeń fizycznych), usługi ułatwiające codzienne życie i inne prace domowe,

adaptacja mieszkań dla osób 60+, podróże, kultura, rozrywka.

Srebrna gospodarka stanowi duży potencjał rozwoju do 2030 r. i duże możliwości generowania miejsc pracy poprzez:

- Zakładanie na obszarach wiejskich prywatnych obiektów dla osób starszych
- Tworzenie na obszarach wiejskich punktów pomocowo-informacyjnych dla osób starszych, udzielające niezbędnych informacji w załatwianiu różnych codziennych spraw w urzędach i instytucjach, a także poradni zdrowia seniora
- Rozwój turystyki dla seniorów na obszarach wiejskich
- Rozwój Turystyki wiejskiej dla seniorów niepełnosprawnych fizycznie
- Usługi informatyczne dla seniorów

Rekomendacje:

- Wspieranie sektora prywatnego „srebrnej branży” przez sektor publiczny (samorządy lokalne) i NGO
- Powstawanie klastrów łączących przedsiębiorstwa wiejskie „srebrnej branży”
- Transfer innowacji do przedsiębiorczości dzięki rozwojowi georotechnologii
- Wykorzystanie inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego do rozwoju usług na rzecz seniorów

KOPALNIA KRUSZYWA „KRZYŻANKI” JAKO GOSPODARCZA SZANSA GMINY CZŁUCHÓW

W ostatnich latach na terenie Gminy Człuchów odkryto złoża piasku skaleniowo kwarcowego wysokiej jakości. Kruszywo to może być wykorzystane w przemyśle: budowlanym, ceramicznym, odlewniczym, elektronicznym, energetyce dla chemii budowlanej i wielu innych jako materiał surowcowy do mas bitumicznych, betonów, podsypiek, podbudów. Zasoby geologiczne złoża „Krzyżanki” oceniono na 6 871 058 w tys. ton, a okres ważności koncesji jego wydobycia wynosi 29 lat. Ta perspektywa czasowa stwarza szansę na dalszy rozwój gospodarczy Gminy. Przygotowanie złoża do eksploatacji oraz proces eksploatacji spowoduje generowanie nowych miejsc pracy w Gminie.

Rekomendacje:

- Należy wykorzystać sprzyjającą sytuację na lokalnym rynku pracy w celu zmniejszenia bezrobocia w Gminie
- Należy dostosować kwalifikacje osób niepracujących i bezrobotnych do potrzeb kadrowych przedsiębiorców realizujących działania związane zarówno z przygotowaniem złoża do eksploatacji jak również procesem eksploatacji

JAK DZIAŁANIA REGIONALNEJ IZBY GOSPODARCZEJ POMORZA WSPIERAJĄ PRZEDSIĘBIORCÓW

Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza jest organizacją samorządu gospodarczego, zrzeszającą na zasadzie dobrowoli Przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa: pomorskiego, zachodniopomorskiego, warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego, wielkopolskiego. Oddziały Izby znajdują się w Malborku, Tczewie, Elblągu

Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza inicjuje i wspiera działania mające na celu wzrost innowacyjności i konkurencyjno-

ści członków izby takie jak: doradztwo, integracja środowiska przedsiębiorców, współpracę w tym współpracę międzynarodową. Organizuje szkolenia, konferencje, seminaria. Izba oferuje również wsparcie prawne poprzez reprezentowanie i ochronę interesów gospodarczych zrzeszonych przedsiębiorców.

Zadaniem Izby jest również integracja środowiska przedsiębiorców prowadzona m.in. w ramach spotkań branżowych. Ma ona na celu prezentację swojej firmy, osiągnięć; wymianę doświadczeń z ciekawymi ludźmi biznesu, nauki, kultury; poznanie narzędzi wspierających nowoczesne metody zarządzania, rozwoju osobistego, radzenia sobie z rzeczywistością biznesową.

W okresie 2014/2015 RIGP zorganizowała przeszło 70 wydarzeń, w których udział wzięli przedstawiciele przedsiębiorców, instytucji naukowych, samorządu Województwa Pomorskiego, ministrowie, posłowie, senatorowie.

Rekomendacje:

Doświadczenia Izby wskazują jak korzystne dla przedsiębiorców jest zrzeszanie w celu konkurencyjności zbiorowego i osiągnięcia wspólnych korzyści.

Fot. Fotolia.com

BIZNESOWY SPOSÓB DZIAŁANIA SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ „ISKRA” W SZTUMSKIM POLU

Siedziba Spółdzielni znajduje się w Sztumskim Polu (pow. sztumski). Początki Stajni „Iskra” datują się na rok 1999 r. gdy w gospodarstwie pojawiły się pierwsze konie. W 2001 r. rozpoczęto budowę dużej stajni z zapleczem hotelowym. W miarę rozwoju gospodarstwa w 2013 roku narodziła się koncepcja utworzenia podmiotu ekonomii społecznej – spółdzielni socjalnej. Motywem założenia spółdzielni socjalnej stała się chęć wykorzystania potencjału ludzi oraz miejsca w postaci stadniny koni i pensjonatu znajdującego się w Sztumskim Polu.

Ich działaniu przyświecały dwa cele: społeczny i ekonomiczny. Celem społecznym było stworzenie miejsca, z którym każdy będzie się identyfikował i znajdzie w nim swój „drugi dom”. Natomiast celem ekonomicznym było ożywienie martwego sezonu oraz wprowadzenie szeregu nowych produktów na rynek, które pozwolą znaleźć członkom Spółdzielni zajęcie zgodne ze swoimi umiejętnościami oraz powrócić na rynek pracy.

Planowane przedsięwzięcie polega na świadczeniu kompleksowych usług związanych z turystyką w zakresie: zapewnienia miejsc noclegowych i usługi gastronomicznej, świadczenie usługi cateringowej,

szeroko pojęta rekreacja i sport, usługi związane z działalnością edukacyjną, nauka jazdy konnej, hipoterapia oraz inne powiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Produkty, które są promowane przez spółdzielnię wyróżniają się kompleksowością oraz elastycznością w dopasowaniu do klienta. Są to m.in.: wycieczki szkolne (typu „Dzień w siodle”, zielona szkoła), usługi noclegowo-gastronomiczne (obozy jeździeckie, noclegi indywidualne), pobyty weekendowe („Weekend w siodle”), lekcje jazdy konnej, hipoterapia (zajęcia rehabilitacyjne), organizacja szkoleń, kursów, zawodów, spotkania i pobyty dla firm (wyjazdy integracyjne, pikniki firmowe, bankiety), obsługa imprez okolicznościowych. W porze letniej organizowane są wieczory przy ognisku, natomiast zimą proponujemy kuligi.

Tendencje rozwojowe:

- Atutem rozwoju i powodzenia Spółdzielni jest lokalizacja (teren turystycznie nienasycony podobnymi usługami, dogodny dostęp do miejsc atrakcyjnych turystycznie, dogodnie połączenia komunikacyjne)
- Drugim atutem i nowością na rynku jest chęć połączenia wielu składników w jednym produkcie – na przykładzie zielonej szkoły: wiejskie życie w stadninie, jazda konna, wyjazdy do pobliskiego lasu wozami konnymi, leśna ścieżka ekologiczna, rozległy teren rekreacyjny, bliskość atrakcji dodatkowych (Malbork, pętla Żuławska).
- W przyszłości spółdzielnia planuje wprowadzić pobyty połączone z edukacją w zakresie żywienia (warsztaty kulinarne) zdrowego stylu życia (tydzień dietetyczny) oraz pobyty seniorów (złota jesień).

JAKIE SĄ NOWE MOŻLIWOŚCI

Wspieranie zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w nowej perspektywie finansowania w latach 2014–2020.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014–2020 oso-

by zamieszkujące obszary wiejskie mogą uzyskać wsparcie w zakresie:

- **Rozwoju usług rolniczych** – dla Beneficjentów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo. Wsparcie dotyczy inwestycji w zakresie rozwoju działalności polegającej na świadczeniu usług rolniczych.
- **Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej** – dla Beneficjentów posiadających małe gospodarstwa, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności pozarolniczej.
- **Przetwórstwa i marketingu produktów rolnych** – dla Beneficjentów posiadających zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych (wyłącznie produkty rolne wytworzone w ramach prowadzonej przez nie działalności rolniczej). Wsparciem obejmuje się przedsiębiorców działających jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo.
- **Rozwój lokalny kierowany przez społeczność** – przewiduje się operacje wspierające przedsięwzięcia realizowane na obszarach wiejskich.

Zakresy tych operacji obejmują: małe przetwórstwo; tworzenie sieci w zakresie utworzenia krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych; działania promocyjne i marketingowe; wsparcie działań mających na celu wyposażenie w niezbędną wiedzę, umiejętności, kwalifikacje m.in. osób planujących rozpoczęcie działalności dodatkowej do działalności rolniczej oraz osób odchodzących z rolnictwa.

Celem ww. działań jest aktywizowanie bezrobotnych, grup defaworyzowanych, współpraca Lokalnych Grup Działania z przedsiębiorcami w celu identyfikowania potencjalnych możliwości zatrudnienia dla osób z obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju, sieciowanie podmiotów zaangażowanych w pracę z w/w grupami (ośrodki opieki społecznej, powiatowe urzędy pracy, ośrodki doradztwa rolniczego). //

Rekomendacje:

Należy pomagać potencjalnym Beneficjentom z obszarów wiejskich w przygotowywaniu wniosków i projektów umożliwiających korzystanie ze środków PROW